

UCHWAŁA NR 221/XLI/2009
RADY GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD
z dnia 15 grudnia 2009 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2017 poz. 1875), w związku z art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2017 poz. 519) uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Wyszogród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej w Urzędzie Gminy i Miasta Wyszogród oraz w Biuletynie Informacji Publicznej

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy i Miasta Wyszogród

Józef Zbigniew Boszkó

ZAŁĄCZNIK NR 1

DO UCHWAŁY NR 221/XLI/2017

RADY GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

Z DNIA 15 grudnia 2017 r.

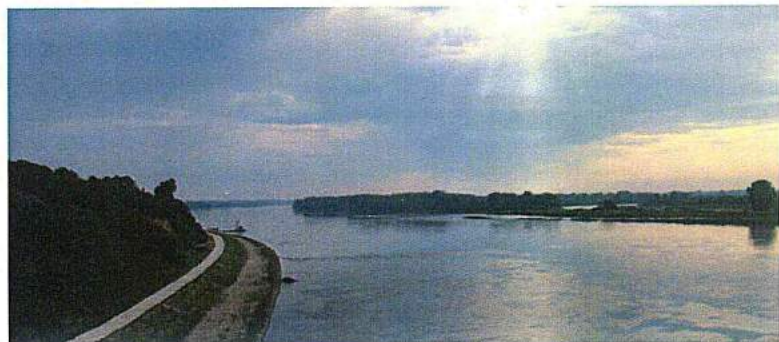

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy i Miasta Wyszogród

Józef Zbigniew Boszko
Józef Zbigniew Boszko

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

**na lata 2017-2020 z perspektywą na lata
2021-2024**

SPIS TREŚCI

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD	1
<i>na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 .....</i>	<i>1</i>
1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	4
2. METODYKA OPRACOWANIA	4
3. UWARUNKOWANIA PRAWNE.....	5
4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	6
4.1. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU KRAJOWYM	7
4.2. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU REGIONALNYM.....	16
4.3. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU LOKALNYM	18
5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY WYSZOGRÓD	19
6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	20
7. OPIS INWENTARYZOWANEGO OBSZARU	22
7.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIASTA	22
7.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	24
7.1.2. KLIMAT	25
7.2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	26
7.3. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZAI ROLNICTWO	27
8. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH	29
8.1. OCHRONA KILMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	29
8.1.1. STAN AKTUALNY.....	29
8.1.2. ANALIZA SWOT.....	33
8.1.3. ZAGROŻENIA	34
8.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM	34
8.2.1. STAN WYJŚCIOWY	34
8.2.2. ANALIZA SWOT.....	36
8.2.3. ZAGROŻENIA	37
8.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	37
8.3.1. STAN WYJŚCIOWY	37
8.3.2. ANALIZA SWOT.....	39
8.4. GOSPODAROWANIE WODAMI	40
8.4.1. STAN WYJŚCIOWY	40
8.4.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE	40
8.4.1.2. WODY PODZIEMNE	42
8.4.2. ANALIZA SWOT.....	46
8.4.3. ZAGROŻENIA	46
8.5. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	46
8.5.1. ANALIZA SWOT.....	48
8.5.2. ZAGROŻENIA	49
8.6. ZASOBY GEOLOGICZNE.....	49

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

8.6.1.	STAN WYJŚCIOWY	49
8.6.2.	SUROWCE MINERALNE	50
8.6.3.	OSUWISKA	51
8.6.4.	ANALIZA SWOT	52
8.6.5.	ZAGROŻENIA	52
8.7.	GLEBY	52
8.7.1.	STAN WYJŚCIOWY	52
8.7.2.	ANALIZA SWOT	54
8.7.3.	ZAGROŻENIA	54
8.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	55
8.8.1.	STAN WYJŚCIOWY	55
8.8.2.	ANALIZA SWOT	60
8.8.3.	ZAGROŻENIA	60
8.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	61
8.9.1.	STAN WYJŚCIOWY	61
8.9.2.	OBSZARY CHRONIONE	61
8.9.3.	LASY	65
8.9.4.	ANALIZA SWOT	66
8.9.5.	ZAGROŻENIA	67
8.10.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	67
8.10.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	67
8.10.2.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	68
8.11.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	70
8.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	71
8.1.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	71
8.1.1.	CELE, KIERUNKI ZADANIA INTERWENCJI	71
8.1.2.	HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY	78
9.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA	84
10.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	91
10.1.	MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	91
10.2.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	93
	SPIS TABEL	95
	SPIS RYSUNKÓW	96
	SPIS WYRESÓW	96

EKO-GEO GLOB
Rafał Modrzejewski
ul. Wrzosowa 7, 43-250 Pawłowice
NIP: 6381741994 Regon: 363836473

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska na szczeblu danej JST.

Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy i miasta Wyszogród uwzględniając pierwszorzędnie kwestie związane z ochroną środowiska.

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy i miasta, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

2. METODYKA OPRACOWANIA

Metodyka opracowania Programu polegała na:

- zebraniu materiałów źródłowych niezbędnych do opracowania Programu, na podstawie których dokonano oceny stanu aktualnego gminy i miasta,
- określeniu celów i kierunków wynikających ze zdiagnozowanych problemów i zagrożeń,
- sformułowaniu zadań oraz wskazaniu jednostek odpowiedzialnych za ich realizację z podziałem na zadania własne oraz zadania monitorowane,
- wskazaniu wskaźników monitorowania realizacji Programu,
- wskazaniu możliwych źródeł finansowania,
- opracowaniu systemu realizacji Programu.

Źródłem informacji do Programu były dane pochodzące z dokumentów udostępnianych przez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się ochroną środowiska, np. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (RDOŚ), Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ), dane statystyczne opracowywane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), dane pozyskane z Urzędu Gminy i Miasta Wyszogród. Do opisu stanu środowiska wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane, w głównej mierze określające stan na rok 2016.

Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o najnowsze „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, projekt dokumentu poddany został procedurom konsultacji społecznych, opiniowania oraz uzgadniania.

3. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowany dokument jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią m.in. wymienione poniżej ustawy oraz akty wykonawcze tych ustaw:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1405, ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2017 poz. 788, ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1161, ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1121, ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 328, ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 1131, ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 1987 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1289, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1073, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1789, ze zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024” został opracowany w oparciu o założenia wynikające z dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, w szczególności z następującymi dokumentami:

- strategicznymi:
  - Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
  - Strategią Rozwoju Kraju 2020,
  - Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
  - Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
  - Strategią rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
  - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012 – 2020,
  - Strategią „Sprawne Państwo 2020”,
  - Strategią rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
  - Krajową strategią rozwoju regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie,
  - Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
  - Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
  - Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku,
- sektorowymi:
  - Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020,
  - Aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
  - Krajowym planem gospodarki odpadami 2014,
  - Krajowym programem zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015–2020,
  - Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
  - Programem wodno-środowiskowym kraju,
- programowymi:
  - Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze,
  - Strategią Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2014-2020,

Ochrona środowiska jest przedmiotem planów, programów i strategii na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Najważniejsze cele i kierunki interwencji w zakresie problemów środowiskowych, wymienionych wyżej dokumentów, przedstawiają się następująco:

4.1. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; kierunki interwencji:

- modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; kierunki interwencji:

- rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski; kierunek interwencji:

- udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I Sprawne i efektywne państwo:

a) Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:

- Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5 – Zapewnienie ładu przestrzennego,

b) Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:

- Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. – Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,

2. Obszar strategiczny II Konkurencyjna gospodarka

a) Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. – Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,

b) Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. – Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,

c) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. – Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. – Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. – Poprawa stanu środowiska,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. – Adaptacja do zmian klimatu,

d) Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. – Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. – Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. – Udrożnienie obszarów miejskich,

3. Obszar strategiczny III Spójność społeczna i terytorialna

a) Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. – Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,

b) Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. – Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. – Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. – Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. – Zwiększenie spójności terytorialnej.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; kierunki interwencji:
  - racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
  - gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
  - zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
  - uporządkowanie zarządzania przestrzenią.
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; kierunki interwencji:
  - lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
  - poprawa efektywności energetycznej,
  - wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
  - rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
  - rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska; kierunki interwencji:
  - zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
  - racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
  - ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
  - wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
  - promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
  - a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
    - Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
    - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
- Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
  - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
  - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
  - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia,
- Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
  - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

---

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego:

- a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej:
- a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
  - Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
  - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
  - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
  - Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
- b) Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich:
- Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
  - Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
  - Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
- c) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich:
- Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe:
- a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych:
- Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
- b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia:
- Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,
3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
- a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
  - Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
  - Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
  - Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
  - Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego:
- Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
  - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,
  - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji):
- Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,
  - Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
  - Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
  - Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
  - Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich:
- Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
  - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
  - Kierunek interwencji 5.4.3 – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
  - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich:

- Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:

a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej:

- Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa:

a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:

- Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju, a polityką obronną,
- Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
- Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
- Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:

a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:

- Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
- Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie.

b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi:

- Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
- Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
- Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne,
- Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
- Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych:

a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwoju:

- Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
- Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska.

b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,

c) Kierunek działań 2.4. – Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,

d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:

a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:

a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej:

- Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej:

a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE 15,

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:

a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła:

a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii

4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:

a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,

b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,

c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,

d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,

e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii:

a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,

7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:

a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,

b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,

c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,

d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,

e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

4.2. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze

ŚRODOWISKO I ENERGETYKA

Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

25. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie.

25.1. Rozwój i proekologiczna modernizacja instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w regionie, w tym zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

25.2. Rozbudowa energetycznych i gazowych połączeń transgranicznych oraz analiza możliwości i kosztów wykorzystania gazu łupkowego i ewentualna budowa systemu jego pozyskiwania i przesyłu.

25.3. Podnoszenie efektywności energetycznej.

26. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji.

26.1. Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych dla transferu wiedzy i eko-innowacji.

26.2. Stymulowanie rozwoju przemysłu ekologicznego poprzez tworzenie ekonomicznych i organizacyjnych mechanizmów wsparcia.

27. *Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.*

27.1. Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej i zwiększenie lesistości regionu.

27.2. Prowadzenie monitoringu zanieczyszczeń środowiska.

27.3. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału ekologicznego wód i związanych z nimi ekosystemów.

27.4. Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu.

27.5. Ochrona lasów i obszarów cennych przyrodniczo.

27.6. Szerzenie świadomości ekologicznej.

27.7. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem.

27.8. Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska.

28. *Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej.*

28.1. Poprawa lokalnego bezpieczeństwa energetycznego poprzez modernizację i rozbudowę lokalnych sieci dystrybucyjnych.

28.2. Rozbudowa oraz modernizacja elektroenergetycznego systemu przesyłowego, w tym przystosowanie do odbioru energii ze źródeł rozproszonych.

28.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przesyłowej gazu ziemnego oraz paliw płynnych.

29. *Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym.*

29.1. Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom.

29.2. Przystosowanie rolnictwa do zmian klimatu.

30. *Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń.*

30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.

30.2. Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami.

31. *Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.*

31.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

31.2. Poprawa bezpieczeństwa zasilania w energię miast poprzez budowę i modernizację lokalnych instalacji do produkcji energii ze szczególnym uwzględnieniem technologii kogeneracji i poligeneracji oraz wykorzystania OZE.

Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2014-2020

CEL OPERACYJNY: EDUKACJA EKOLOGICZNA I KSZTAŁTOWANIE PROŚRODOWISKOWYCH POSTAW

Dbałość o środowisko naturalne, to nie tylko spełnianie wymogów prawa, ale nade wszystko troska o przyszłe pokolenia. Postawy prośrodowiskowe warunkowane są wysoką świadomością ekologiczną, którą można budować i wzmacniać poprzez edukację ekologiczną, zarówno formalną, jak i nieformalną. W ramach celu operacyjnego realizowane będą następujące kierunki działań:

- inicjowanie i wspieranie edukacji ekologicznej dzieci i dorosłych,
- koordynowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej, w tym inicjowanie i wspieranie partnerstw (między jst, NGO, LGD) na rzecz kształtowania postaw prośrodowiskowych,
- współpraca na rzecz opracowania gier terenowych bazujących na walorach przyrodniczych powiatu, skierowanych do wszystkich typów szkół,
- współpraca na rzecz opracowania oferty szkoleń ekologicznych kierowanych do rolników, przedsiębiorców (szczególnie z branży turystycznej),
- promowanie i uwzględnianie w działaniach Starostwa aspektów ekologicznych (papier niechlorowany, energooszczędne oświetlenie, elektroniczny obieg dokumentów, wzorcowa gospodarka odpadami),
- promowanie mechanizmów informacyjnych i konsultacyjnych stosowanych przy lokalizowaniu inwestycji „konfliktogennych” związanych z ochroną środowiska.

4.3. SPÓJNOŚĆ NA SZCZEBLU LOKALNYM

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Na terenie gminy Wyszogród obowiązuje kilka miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W MPZP zawarto informację na temat możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii (szczególnie instalacji fotowoltaicznych) oraz wymiany nieekologicznych kotłów na terenie gminy.

5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY WYSZOGRÓD

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 stanowi kontynuację Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Wyszogród na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018.

Przyjęty Program Ochrony Środowiska formułował zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne tak dla gminy Wyszogród, jak również dla szeregu instytucji i przedsiębiorstw uczestniczących w wywieraniu wpływu na stan środowiska na terenie gminy. Określenie stanu ich realizacji nie jest sprawą oczywistą i prostą ze względu na szereg elementów wpływających na realizację zadań, w tym m.in.: - zmiany sytuacji ekonomiczno – gospodarczej kraju, województwa, powiatu i gminy, - zmiany priorytetów realizacyjnych w okresie obowiązywania programu. Poniżej przedstawiono zrealizowane działania w zakresie poszczególnych komponentów środowiska:

- Ochrona powietrza: Działania związane z ochroną powietrza atmosferycznego oraz z poprawą jego jakości realizowane były w zakresie: - prowadzenia modernizacji dróg, wymiany nawierzchni na terenie Gminy, - promocji i wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii, - zwiększaniu świadomości społeczeństwa (prowadzenie edukacji ekologicznej), - wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł ze źródeł komunalnych, w tym wymiany bądź modernizacji starych kotłów węglowych na ekologiczne, - realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej.
- Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarka wodno-ściekowa: Zadania w tym obszarze dotyczyły głównie: - rozbudowy istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, - opracowywanie dokumentacji technicznych nowych inwestycji w gospodarkę wodno - ściekową, - budowy kanalizacji deszczowej, współpracy ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym, - badania jakości wód (WIOŚ).
- Ochrona gleb i powierzchni ziemi: Zadania w zakresie ochrony powierzchni ziemi realizowane były m.in. przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zabezpieczając dotychczasowe elementy litosfery.
- Ochrona przyrody: Realizowane zadania dotyczyły głównie: - wzmocnienia roli rekreacyjnej zieleni, zachowanie istniejącej zieleni urządzonej, - urządzania i utrzymania terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków, - ochrony i zwiększania różnorodności biologicznej, - ochrony terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania, -

rozwoju sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo, - zalesianiu gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej.

- Ochrona przed hałasem: Zadania związane z ochroną przed hałasem dotyczyły głównie modernizacji dróg, zgodnie z wyznaczonym harmonogramem, realizowane były tak przez gminę jak i przez zarządców dróg oraz związane były z: - przebudową i modernizacją nawierzchni dróg, - przestrzeganiem zasad strefowania w planowaniu przestrzennym, - usprawnianiem organizacji ruchu drogowego, - wykonywaniem pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywaniem wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem.
- Zapobieganie awariom przemysłowym: Realizowane zadania związane były głównie ze: - szkoleniami, aktualizacją planów operacyjnych przez zakłady i PSP, - informowaniem społeczeństwa o skutkach ewentualnych sytuacji awaryjnych.
- Edukacja ekologiczna: Zadania w dziedzinie edukacji ekologicznej to szereg zadań realizowanych głównie przez placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy i miasta.

Charakterystyka gminy i miasta:

- Gmina wiejsko-miejska Wyszogród jest usytuowana w województwie mazowieckim, w południowo-wschodniej części powiatu plockiego. Gmina i Miasto Wyszogród zajmują obszar o powierzchni 98 km², z czego 13,9 km² przypada na miasto, a 84,1 km² na 17 sołectw. Centrum władz samorządowych, oraz usług administracyjno – oświatowo – gospodarczych Gminy stanowi miasto Wyszogród.
- Gmina i miasto Wyszogród jest gminą, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo.
- Wynik oceny strefy mazowieckiej za rok 2016, w której położona jest Gmina i Miasto Wyszogród, wskazuje, iż na terenie strefy mazowieckiej występują przekroczenia pyłów PM10, PM2.5 B(a)B oraz ozonu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród mogą występować problemy związane z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego. Sytuacja ta wynika głównie z obecności na terenie gminy dróg krajowych przebiegających przez teren gminy i miasta.
- Pomiary wykonane przez WIOŚ w Warszawie w 2016 roku oraz w latach wcześniejszych w gminach o podobnym charakterze do Gminy i Miasta Wyszogród nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w żadnym punkcie. Dla każdego punktu pomiarowego wartość natężenia pola elektromagnetycznego wynosiła < 0,2 V/m, przy wartości dopuszczalnej 7 V/m.
- Stan jednolitych części wód przepływających przez teren gminy i miasta oceniono jako zły. Stan wód podziemnych na terenie gminy i miasta określono jako dobry, jednakże JCWPd nr 47 jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.
- Łącznie z sieci wodociągowej korzysta 92,4 % mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej 48,8 % mieszkańców gminy i miasta. Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. W 2015 r. istniało na terenie gminy 512 bezodpływowych zbiorników oraz 49 przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występują gleby o zróżnicowanej rolniczej jakości. Wskaźnik bonitacji gleb wynosi 0,99.
- Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występują następujące formy ochrony przyrody: pomniki przyrody, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary NATURA 2000, użytki ekologiczne. Przez teren gminy i miasta przebiega korytarz ekologiczny „Dolina Wisły - Kampinoski PN”.
- Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wynosi 1 027,72 ha, co daje lesistość na poziomie 10,7 %. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem znacznie niższy niż średnia krajowa, która wynosi 30,0 %. Największe skupiska lasów występują w sołectwach Ciuńkowo, Rębowo, Drwały oraz Marcjanka.
- Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występuje ryzyko awarii zakładów przemysłowych oraz niebezpieczeństwo z tytułu przewozu materiałów niebezpiecznych.

Jako główne kierunki interwencji na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wskazano:

- Poprawa jakości powietrza na terenie gminy i miasta.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy i miasta poprzez eliminację zagrożeń hałasem.

- Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy i miasta poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym.
- Zapobieganie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła.
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury związanej z gospodarką wodno – ściekową.
- Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych.
- Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją.
- Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami.
- Realizacja Programu Usuwania Azbestu.
- Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych.
- Zwiększanie powierzchni obszarów chronionych i leśnych.
- Poprawa stanu przygotowania gminy i miasta do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków OSP.
- Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców gminy i miasta w przypadku wystąpienia zagrożeń życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.
- Zwiększanie świadomości ekologicznej.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu wskazano potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania Programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów Programu.

7. OPIS INWENTARYZOWANEGO OBSZARU

7.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY I MIASTA

Gmina wiejsko-miejska Wyszogród jest usytuowana w województwie mazowieckim, w południowo-wschodniej części powiatu płockiego. Gmina i Miasto Wyszogród zajmują obszar o powierzchni 98 km², z czego 13,9 km² przypada na miasto, a 84,1 km² na 17 sołectw. Centrum władz samorządowych, oraz usług administracyjno – oświatowo – gospodarczych Gminy stanowi miasto Wyszogród.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Tysiącletni Wyszogród należy - obok Płocka, Czerwińska i Czerska - do najstarszych grodów Mazowsza. Miasto leży na prawym brzegu Wisły na wysokiej 30-metrowej skarpie, przy granicy z Kotliną Warszawską, na skrzyżowaniu dróg tranzytowych Warszawa - Płock i Sochaczew - Płońsk z przeprawą mostową przez Wisłę, około 70 km od Warszawy, 40 km od Płocka oraz 20 km od Sochaczewa. O bogatych dziejach miasta przypominają również układy urbanistyczne centrum Wyszogrodu, znamionujące się znacznymi walorami historycznymi.

Rysunek 1. Granice administracyjne gminy i miasta Wyszogród.

Źródło: www.google.pl/maps

Analizowana Gmina graniczy z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- od wschodu - z gminą Czerwińsk (powiat płocki),
- od północy - z gminą Naruszewo również w powiecie płockim,
- od zachodu - z gminą Mała Wieś,
- od południa - z gminą Iłów, Młodzieszyn i Brochów położoną w powiecie sochaczewskim.

Lokalizację Gminy na tle województwa i powiatu przedstawiono na poniższym rysunku.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Największy udział w całkowitym bilansie gminy mają użytki rolne, które stanowią 74,7 % bilansu gminy. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 9 565 ha.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Stan na 2014 r.

Kierunek wykorzystania gruntu	Powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy
Użytki rolne ogółem,	7 144	74,69
w tym grunty orne	6 272	65,6
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	1 044	10,9
Grunty pod wodami	903	9,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane	298	3,1
Nieuzytki	159	1,7
Tereny różne	14	0,1
Razem	9 565	100,0

Źródło: GUS, stan na 31.12.2014 r.

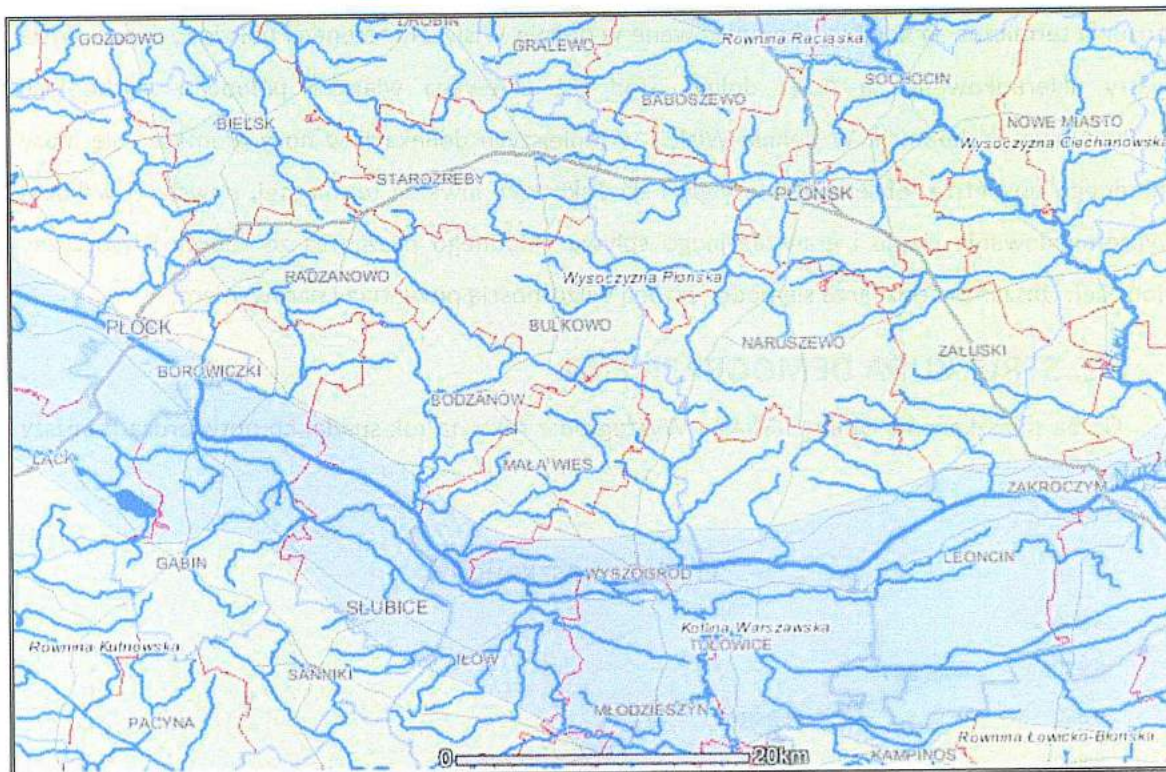
7.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Wyszogród znajduje się w zasięgu Wysoczyzny Płońskiej oraz częściowo Kotliny Warszawskiej. Od strony Wisły wysoczyzna porozcinana jest licznymi wąwozami i jarami, a kończy się skarpią Wiślaną.

Wysoczyzna Płońska

Wysoczyzna Płońska jest jednym z mezoregionów Niziny Północnomazowieckiej. Nizina znajduje się na północ od doliny środkowej Wisły, dolnej Narwi i dolnego Bugu oraz na wschód i południe od linii zasięgu zlodowacenia wiślańskiego. Jednostka ta zajmuje powierzchnię około 14,2 tys. km².

Wysoczyzna Płońska znajduje się na północ od Kotliny Warszawskiej. Tworzy równinę morenową urozmaiconą łańcuchem wzgórz morenowych i kemowych, ciągnących się równoległe do Wisły poniżej ujścia Narwi. Region ma powierzchnię około 1780 km². Wysokości nad poziomem morza przekraczają 100 m, przy czym najwyższe wzniesienie osiąga 163 m. Jest to kraina o charakterze rolniczym z małym udziałem lasów, o glebach płowych i brunatnoziemnych wytworzonych na glinach morenowych i piaskach naglinionych.

Rysunek 2. Położenie geograficzne gminy i miasta Wyszogród.

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://web3.pgi.gov.pl/>

7.1.2. KLIMAT

Teren Gminy i Miasta Wyszogród znajduje się w obrębie zaliczanym klimatycznie do dzielnicy środkowej, w której położona jest zachodnia część Niziny Mazowieckiej. Obszar ten charakteryzuje się najmniejszym w Polsce opadem rocznym – poniżej 550 mm. W ciągu roku na tym terenie występuje 30 - 50 dni mroźnych oraz 100 - 110 dni przymrozkowych. Pokrywa śnieżna zalega tutaj ok. 52 dni i utrzymuje się od listopada do kwietnia, jednak nie zalega stale z uwagi na częste odwilże. Okres wegetacyjny trwa 210 - 220 dni. Średnia roczna wilgotność względna wynosi tu 80%, a minimalne wartości występują w maju i czerwcu – 70%. W listopadzie i grudniu występują najwyższe wartości wilgotności względnej – średnio 88%. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7°C.

Na terenie gminy i miasta dominują wiatry o kierunku zachodnim, przy czym latem zwiększa się udział wiatrów z północnego - wschodu, natomiast zimą z południowego – zachodu.

Na warunki termiczne w Gminie w znacznym stopniu wpływa rzeka Wisła, która ze względu na dużą powierzchnię wodną przyczynia się do:

- obniżania temperatur bezpośredniego otoczenia w miesiącach letnich i wiosennych,
- wzrostu temperatur w miesiącach jesiennych.

Stosunki termiczne są bardziej skomplikowane w dolinie Wisły. Na terenach położonych nad Wisłą wiatry ukierunkowane są przez dolinę, stąd też przewaga wiatrów północno- zachodnich i południowo-wschodnich. W dolinie Wisły i w mniejszych dolinkach w nocy gromadzą się masy chłodnego powietrza, obserwuje się mgły i zjawisko tzw. inwersji termicznej, powstałej wskutek wypromieniowania ciepła i grawitacyjnego spływu chłodnego powietrza ze zboczy Wysoczyzny Płońskiej. Obszar ten odznacza się podwyższoną wilgotnością powietrza i parowaniem.

7.2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Wyszogród z roku na rok spada, co potwierdza poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy i Miasta Wyszogród w latach 2010 – 2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości wskaźników demograficznych w ostatnich latach, odnoszących się do Gminy i Miasta Wyszogród.

Tabela 2. Wskaźniki demograficzne na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Parametr	Jednostka	Wartość (2014 r.)	Wartość (2015r.)	Wartość (2016r.)
Wskaźnik modułu gminnego				
Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	60	60	59
Zmiana liczby ludności na 1 000 mieszkańców	osoba	-5,4	-8,3	-6,3
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem				
W wieku przedprodukcyjnym		17,4	17,5	17,2
W wieku produkcyjnym		61,8	61,6	61,1

W wieku poprodukcyjnym		20,8	21,0	21,7
Wskaźnik obciążenia demograficznego				
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	33,7	34,0	35,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Na terenie gminy i miasta następują powolne zmiany w strukturze wiekowej. Wzrasta liczba osób najstarszych (nieaktywnych zawodowo). Zwiększa się również wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Wyżej przedstawione wskaźniki w połączeniu z zmniejszającą się liczbą mieszkańców wpływają na niekorzystną sytuację demograficzną na terenie miasta i gminy.

7.3. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZAI ROLNICTWO

Gmina i Miasto Wyszogród jest gminą, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo. Poniższy wykres przedstawia zmiany liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2010 – 2016. Liczba podmiotów gospodarczych z roku na rok wzrasta, jednakże wskaźnik wzrostu jest niewielki.

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród w latach 2010 – 2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W roku 2016 na terenie gminy i miasta zarejestrowanych było 346 podmiotów gospodarczych. Największy udział w całkowitym bilansie mają podmioty z sekcji G i F. Prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy i Miasta Wyszogród koncentruje się na handlu, budownictwie i przetwórstwie przemysłowym.

Tabela 3. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	
OGÓŁEM	346
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16
B. Górnictwo i wydobywanie	2
C. Przetwórstwo przemysłowe	25
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F. Budownictwo	49
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	89
H. Transport i gospodarka magazynowa	21
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15
J. Informacja i komunikacja	3
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11
P. Edukacja	17
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja i	39
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL (dane na 31.12.2016 r.)

8. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

8.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

8.1.1. STAN AKTUALNY

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2017r. poz. 519), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza pozwala uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i ozonu. Uzyskane informacje umożliwiają sklasyfikowanie strefy w oparciu o przyjęte kryteria, ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, tj. poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych dla ozonu, poziomy alarmowe oraz poziomy informowania dla niektórych substancji w powietrzu (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego, wyznaczono 3 strefy:

- Aglomeracja warszawska,
- Miasto Płock,
- Miasto Radom,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Strefa mazowiecka, do której należy Gmina i Miasto Wyszogród.

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza wynikające z *Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Mazowieckim. Raport za rok 2016* z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz ochrony roślin, dla strefy mazowieckiej przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy mazowieckiej w województwie mazowieckim dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej													
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹	O ₃ ²	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5 ³	PM2.5 ⁴
	A	A	C	A	A	A	C	D ₂	A	A	A	C	C	C ₁

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Mazowieckim. Raport za rok 2016.

Wynik oceny strefy mazowieckiej za rok 2016, w której położona jest Gmina i Miasto Wyszogród wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- ołowiu,
- benzenu,
- tlenku węgla,
- arsenu,
- kadmu,
- niklu.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, dla strefy mazowieckiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM2.5,
- pyłu PM10,
- ozonu,

¹wg poziomu docelowego,

²wg poziomu celu długoterminowego,

³wg poziomu dopuszczalnego faza I,

⁴wg poziomu dopuszczalnego faza II,

- benzo(a)pirenu.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy mazowieckiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
			SO ₂	NO _x	O ₃ (AOT40)	
					poziom docelowy	poziom celu długoterminowego
1	strefa mazowiecka	PI1404	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Mazowieckim. Raport za rok 2016.

Źródła zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta i gminy

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza w powiecie płockim jest energetyka zawodowa oraz reprezentujący przemysł rafineryjno-petrochemiczny Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku. Natomiast na terenie Gminy i Miasta Wyszogród, źródłem emisji punktowej zobowiązanym m.in. do składania raportów o emisjach zanieczyszczeń jest jedynie Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyszogrodzie Sp. z o.o.

EMISJA LINIOWA

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych.

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W Gminie i Mieście Wyszogród największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg krajowych nr 62 i 50, ze względu na duże natężenie ruchu.

Pomimo iż sieć dróg na terenie gminy i miasta jest stale modernizowana i przebudowywana, to jednak ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego dróg, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń w powietrzu.

W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia emisji wtórnej z dróg, powinno być utrzymanie ulic w czystości, które korzystnie wpływa na zmniejszenie unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Mieszkańcy gminy i miasta ogrzewają swoje domy głównie węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitujące znaczne ilości zanieczyszczeń. Praktyka ta jest w dalszym ciągu powszechna dla obszarów wiejskich. Innym sposobem poszukiwania oszczędności jest wykorzystanie na cele ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, odnawialnych źródeł energii.

Program Ochrony Powietrza

Dla strefy mazowieckiej obowiązują następujące uchwały dotyczące Programów Ochrony Powietrza:

- Uchwała Nr 184/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu;
- Uchwała Nr 164/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której zostały

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

przekroczone poziomy dopuszczalne dla pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu.

Załącznikami do ww. uchwał są Programy Ochrony Powietrza. W Programach tych nie określono zadań/działań naprawczych dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Pomimo tego gmina i miasto powinno realizować działania uwzględnione w Programie Ochrony Powietrza:

- Prowadzenie kampanii edukacyjnych uświadamiających społeczeństwo:
  - o zagrożeniach dla zdrowia związanych z emisją pyłu zawieszonego PM10 podczas spalania paliw stałych (w tym odpadów) w paleniskach domowych o niskiej sprawności.
  - o zagrożeniach dla zdrowia związanych z emisją pyłu zawieszonego PM2,5i proponowanych działaniach związanych z jej ograniczeniem.
- Stosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji benzo(a)pirenu, dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miast, wprowadzania zieleni ochronnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz ustalania sposobu zaopatrzenia w ciepło tam, gdzie to możliwe oraz w zabudowie nowo planowanej.
- Budowa i modernizacja lokalnych instalacji do produkcji energii ze szczególnym uwzględnieniem technologii kogeneracji i poligeneracji oraz wykorzystania OZE. Rozwój sieci zaopatrzenia w ciepło i chłód -tworzenie systemu zachęt do pozyskiwania energii z OZE.
- Tworzenie spójnego systemu regulacji prawnych zapobiegających presji urbanistycznej na tereny cenne przyrodniczo, pełniące funkcje klimatyczne (wymiana i regeneracja powietrza), biologiczne (siedliskotwórcze), regenerujące i zasilające wewnątrzmięskie zespoły, biocentryczne i hydrologiczne.
- Kształtowanie struktur przestrzennych minimalizujących zapotrzebowanie na energię i zmniejszających emisję gazów cieplarnianych.

8.1.2. ANALIZA SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- aktywna postawa gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	- zakwalifikowanie gminy i miasta do strefy mazowieckiej w której występują przekroczenia stężeń niebezpiecznych związków (stężenia B(a)P, pyłów PM10 i PM2.5 oraz ozonu) - stosowanie niskosprawnych źródeł ciepła (wysokie wykorzystanie węgla w bilansie energetycznym gminy)
SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania - wzrost zainteresowania mieszkańców zagadnieniami związanymi ze zmianami klimatycznymi, niską emisją i OZE	- wysokie koszty inwestycyjne i eksploatacyjne technologii niskoemisyjnych - wysokie koszty ogrzewania ekologicznymi nośnikami energii - wzrost emisji gazów związany ze wzrostem natężenia ruchu komunikacyjnego - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i skutków niskiej emisji

8.1.3. ZAGROŻENIA

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród zanieczyszczenia do powietrza wprowadzane są głównie przez kotłownie indywidualne budynków mieszkalnych oraz hodowli zwierząt. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport (szczególnie oddziałujący poprzez drogi krajowe).

8.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

8.2.1. STAN WYJŚCIOWY

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112).

Zgodnie z definicją określoną w ustawie Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 519), hałas to dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z poważniejszych zagrożeń wpływających na stan zdrowia człowieka i jego otoczenia. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka, m.in. zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- mała uciążliwość $LA_{eq} < 52$ dB,
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < LA_{eq} < 62$ dB,
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < LA_{eq} < 70$ dB,
- bardzo duża uciążliwość $LA_{eq} > 70$ dB.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

Hałas komunikacyjny

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził pomiarów dotyczących poziomu hałasu na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród jedynym źródłem tego rodzaju hałasu jest komunikacja drogowa. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest w sąsiedztwie dróg krajowych biegnących przez teren gminy i miasta.

W 2015 r. przeprowadzono pomiary dróg krajowych i wojewódzkich Generalnego Pomiaru Ruchu Drogowego. Generalny pomiar ruchu posłużyć może pośrednio do oceny narażenia na hałas ze źródeł komunikacyjnych na danym obszarze. Pomiary przeprowadzane są co 5 lat. W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat zbadanego ruchu kołowego. Pomiary te mogą w sposób pośredni przybliżyć oddziaływanie hałasu na teren gminy i miasta.

Tabela 6. Średni dobowy ruch pojazdów na terenie dróg tranzytowych przebiegających przez teren Gminy i Miasta Wyszogród.

Nr drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Średni dobowy ruch pojazdów [poj./doba]						SDRR ⁵ poj. silnik. ogółem
		Motocykle	Sam. Osob. /mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe	Sam. Ciężarowe z przyczepą	Sam. Ciężarowe bez przyczepy	Autobusy	
DK 50	PŁOŃSK-WYSZOGRÓD	25	4 423	591	2 087	318	38	7 493
DK 62	SŁUPNO-WYSZOGRÓD	30	5 489	680	889	237	75	7 405

Źródło: www.gddkia.gov.pl

Przez drogę krajową nr 50 przejeżdża znacznie więcej samochodów ciężarowych, w związku z tym można wywnioskować iż hałas komunikacyjny wokół tej drogi jest większy.

Hałas przemysłowy

Ze względu na brak większych zakładów przemysłowych można uznać, że poziom hałasu przemysłowego na terenie gminy i miasta ma marginalne znaczenie. Ewentualne zwiększenie jego poziomu może występować w sąsiedztwie niektórych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do takich zakładów należą m.in.: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie. Hałas pochodzący z tych źródeł stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym i dotyczy terenów zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Przyczynę wzrostu uciążliwości hałasu przemysłowego na terenie Gminy i Miasta Wyszogród stanowi rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie tych terenów.

8.2.2. ANALIZA SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - małe zagrożenie hałasem ze strony zakładów o charakterze przemysłowym - bieżące remonty dróg 	<ul style="list-style-type: none"> - brak monitoringu poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy - hałas komunikacyjny generowany przez drogi krajowe przebiegające przez teren gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - uwzględnianie problemów związanych z hałasem w planach zagospodarowania przestrzennego - konieczność prowadzenia ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i monitoringu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem - dostępność zabezpieczeń akustycznych dla budynków (np. dźwiękoszczelne okna) 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba pojazdów na drogach

⁵ Średni dobowy ruch roczny ogółem

8.2.3. ZAGROŻENIA

Na terenie gminy i miasta Wyszogród głównym zagrożeniem pod względem hałasu jest komunikacja drogowa. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest w sąsiedztwie dróg krajowych biegnących przez teren gminy i miasta.

8.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

8.3.1. STAN WYJŚCIOWY

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie, zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie od urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w gminie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć:

- Sieci i urządzenia wysokiego, średniego i niskiego napięcia

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla zasilania odbiorców z terenu Gminy i Miasta Wyszogród jest stacja 110/15 kV. Obecnie główne punkty zasilania znajdują się w mieście Wyszogród. Są to linie 110/15 kV. Zainstalowane są również 2 transformatory o mocy 20 MVA każdy.

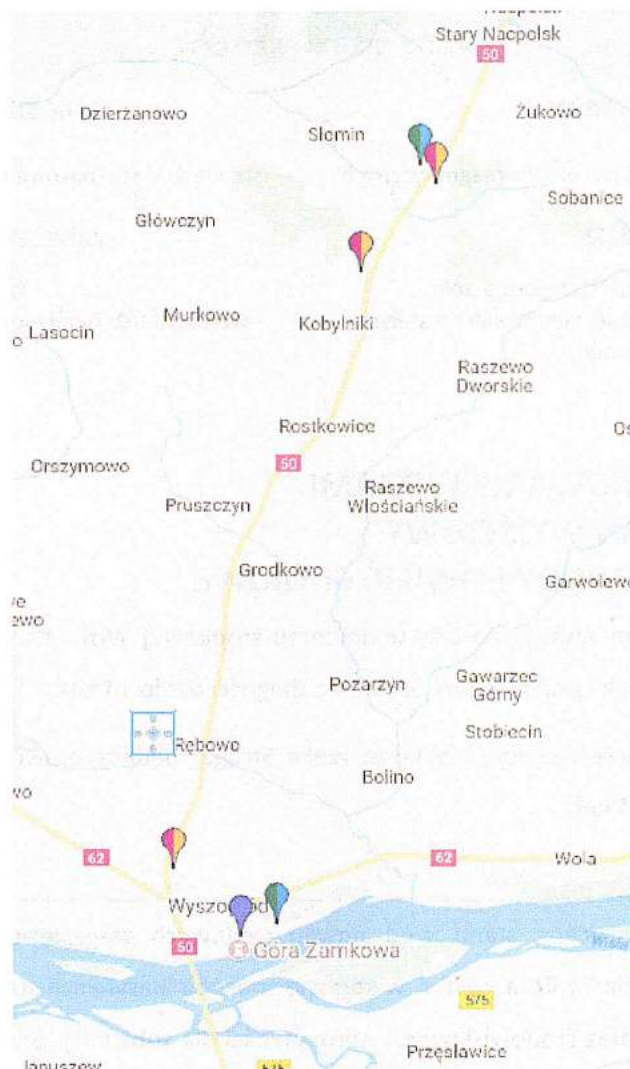
Stacja 110/15 kV zasilana jest linią napowietrzną 110 kV relacji GPZ 400/110 Płock - Kruszczewo - GPZ 110/15 kV Wyszogród - GPZ 220/110/15 kV Sochaczew.

- Stacje bazowe telefonii komórkowej

Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach granicznych w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzanej do anten i charakterystyki promieniowania tych anten.

Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy i miasta Wyszogród została przedstawiona na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Wyszogród.

Źródło: www.btsearch.pl

Pomiary wykonane przez WIOŚ w Warszawie w 2016 roku oraz w latach wcześniejszych w gminach o podobnym charakterze do Gminy i Miasta Wyszogród nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w żadnym punkcie. Dla każdego punktu pomiarowego wartość natężenia pola elektromagnetycznego wynosiła $< 0,2$ V/m, przy wartości dopuszczalnej 7 V/m.

W związku z powyższym na terenie gminy i miasta Wyszogród brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

8.3.2. ANALIZA SWOT

POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- brak przekroczeń natężeń pól elektromagnetycznych	- istniejące stacje bazowe telefonii komórkowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- utrzymanie wartości natężenia pola elektromagnetycznego na terenie gminy na stałym poziomie	- wzrost natężeń pól elektromagnetycznych

8.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

8.4.1. STAN WYJŚCIOWY

8.4.1.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy miasta Wyszogród leży w dorzeczu środkowej Wisły. Rzeka Wisła na obszarze Gminy stanowi główny ciek i przebiega na odcinku o długości około 14 km.

Na analizowanym obszarze znajduje się także rzeka Struga, będąca prawobrzeżnym dopływem Wisły o długości około 8,1 km.

Ocena JCWP

Regulacje odnośnie oceny stanu wód powierzchniowych zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1187) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1549).

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy i miasta Wyszogród.

Tabela 7. Ocena JCWP na terenie Gminy i Miasta Wyszogród w 2015r.

Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
Struga RW20001727189	-	-	II	PONIŻEJ DOBREGO	DOBRY	ZŁY
Rykza RW200017273149	-	-	II	PONIŻEJ DOBREGO	DOBRY	ZŁY
Móltawa RW20001727329	II	II	II	UMIARKOWANY	-	ZŁY
Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek RW2000212739	V	II	II	ZŁY	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY

Źródło: WIOŚ, Warszawa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Stan jednolitych części wód przepływających przez teren Gminy i Miasta Wyszogród oceniono jako zły. Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP znajdujących się na terenie gminy i miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Nazwa i kod JCWP	Cel środowiskowy	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
Struga RW20001727189	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Zagrożona
Rykxa RW200017273149	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Zagrożona
Mołtawa RW20001727329	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Zagrożona
Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek RW2000212739	dobry stan ekologiczny, dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Wisła w obrębie JCWP dobry stan chemiczny	Zagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

W związku z realizacją dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniem powodowanym przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych (tzw. dyrektywy azotanowej) Dyrektor RZGW w Warszawie określa i weryfikuje co 4 lata wody wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych i obszary szczególnie narażone (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz ustanawia programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych (podstawa prawna: art. 47 ust. 3 i 7 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne).

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. na terenie Gminy i Miasta Wyszogród znajdują się JCWP wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz OSN obszarów szczególnie narażonych.

Należą do nich:

- Mołtawa (RW20001727329),
- Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek (RW2000212739).

8.4.1.2. WODY PODZIEMNE

Gmina i Miasto Wyszogród znajduje się w obrębie mazowieckiego regionu hydrogeologicznego, a zasoby wód głównego użytkowego poziomu wodonośnego na analizowanym obszarze charakteryzują następujące parametry:

- powierzchnia – 98 km²,
- zasoby dyspozycyjne (wg obliczeń szacunkowych) – 4446 m³/d,
- suma zasobów eksploatacyjnych ujęć – 221,7 m³/h,
- szacunkowy pobór wody przez ujęcia wodociągowe i większe zakłady – 500 m³/d.

Na obszarze gminy zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 215 z głównym użytkowym poziomem wodonośnym w utworach trzeciorzędowych, wyróżnionych jako Subniecka Warszawska.

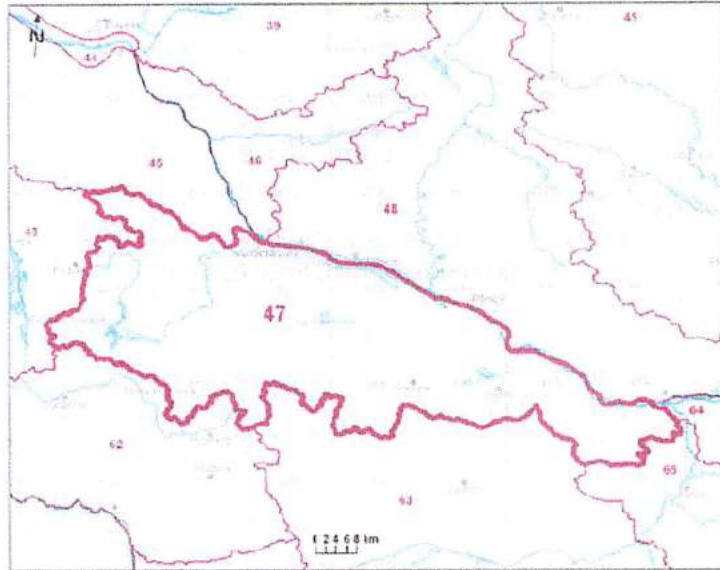
GZWP Nr 215– tworzy zbiornik wód porowych w osadach trzeciorzędowych. Obejmuje teren gmin: Wyszogród, Mała Wieś, Bodzanów, Słupno, Gąbin, Słubice, Łąck. Średnia głębokość ujęć wód podziemnych z tej jednostki wynosi 180 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 250 000 m³/d, a moduł (jednostkowa wydajność) przyjmuje niską wartość 0,06 litra na sekundę z kilometra kwadratowego. Świadczy to o bardzo małym tempie odnawialności zasobów. Zbiornik jest stosunkowo dobrze izolowany od powierzchni. Ok. 5% powierzchni zbiornika stanowią obszary ONO (ONO - obszary najwyższej ochrony) i OWO (obszary wysokiej ochrony). Wody podziemne zaliczane są do najwyższych klas jakości. Na obszarze GZWP Nr 215 w granicach powiatu płockiego nie wyróżniono obszarów ochrony typu ONO i OWO.

Gmina i Miasto Wyszogród występuje w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 47, 48 oraz 64 (na podstawie nowego podziału obszaru Polski na 172 części wód podziemnych).

Tabela 9. Charakterystyka JCWPd nr 47.

Powierzchnia	2772.0
Dorzecze	Wisły
Województwo	Kujawsko – pomorskie, mazowieckie, warmińsko – mazurskie, łódzkie
Liczba pięter wodonośnych	4

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

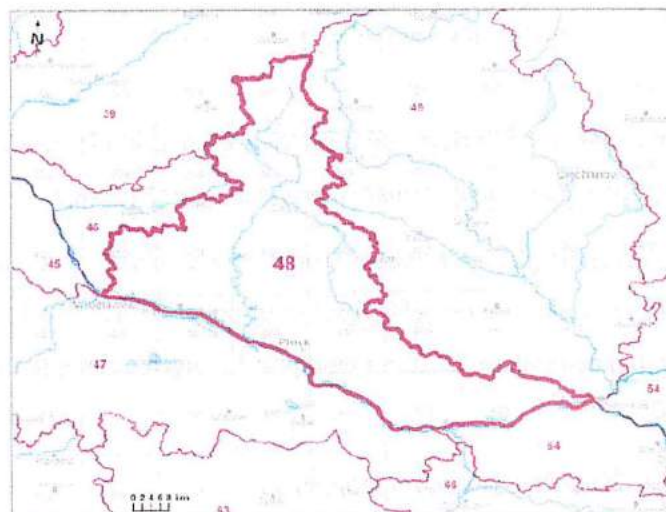

Rysunek 4. Lokalizacja JCWPd nr 47.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd nr 48.

Powierzchnia	2966.5
Dorzecze	Wisły
Województwo	Kujawsko – pomorskie, mazowieckie, warmińsko - mazurskie
Liczba pięter wodonośnych	3

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

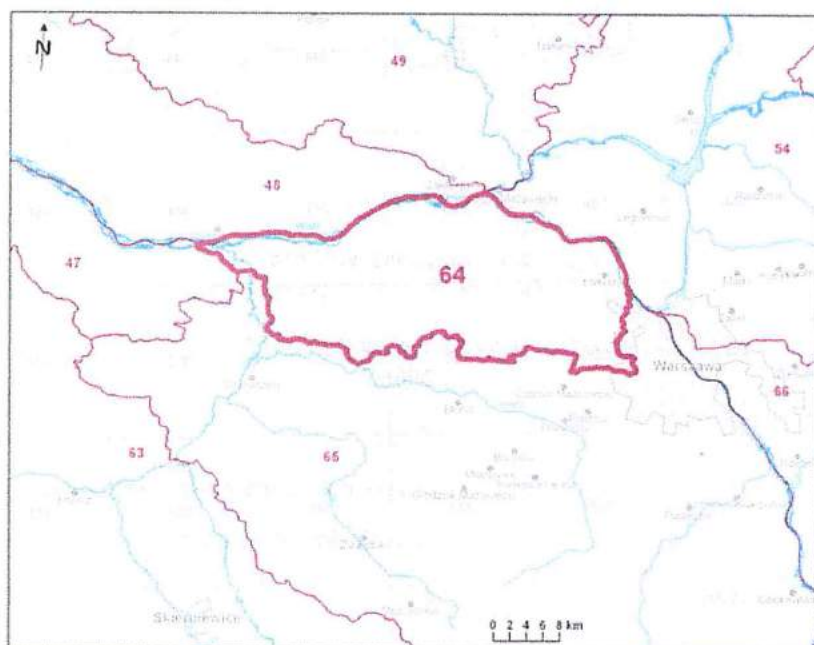

Rysunek 5. Lokalizacja JCWPd nr 48.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 11. Charakterystyka JCWPd nr 64.

Powierzchnia	739.9
Dorzecze	Wisły
Województwo	mazowieckie
Liczba pięter wodonośnych	2

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Rysunek 6. Lokalizacja JCWPd nr 64.

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Na szczeblu krajowym monitoringiem wód podziemnych zajmuje się GIOŚ, natomiast na szczeblu regionalnym WIOŚ, uzupełniając pomiary prowadzone w skali kraju.

Podstawę oceny stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2016 r.poz. 85). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:
  - a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),
  - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

- Klasa II – wody dobrej jakości, w których:
  - a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
  - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.
- Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów jednolitej części wód podziemnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Tabela 12. Ocena jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Cel środowiskowy	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
47	DOBRY	DOBRY	DOBRY	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Zagrożona
48	DOBRY	DOBRY	DOBRY	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona
64	DOBRY	DOBRY	DOBRY	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

8.4.2. ANALIZA SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- istniejące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych	- zły stan wód powierzchniowych na terenie gminy i miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
- regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych	- niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych - spływy z gleb, na których stosowane są środki ochrony roślin obciążające wody powierzchniowe i podziemne - dalsze zanieczyszczenie wód

8.4.3. ZAGROŻENIA

Do głównych przyczyn zagrożenia jakości wód na terenie Gminy i Miasta Wyszogród należy zaliczyć:

- emisję ścieków ze źródeł przemysłowych i komunalnych,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych,
- niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej,
- niekontrolowane odprowadzanie ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej,
- niewystarczające skanalizowanie gminy,
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi,
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych,
- lokalne podtopienia użytków rolniczych.

8.5. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie w wodę

Systemy zaopatrzenia w wodę posiada większość miejscowości wchodzących w zasięg administracyjny Gminy i Miasta Wyszogród. Łącznie z sieci wodociągowej korzysta 92,4 % mieszkańców. Charakterystyka sieci wodociągowej została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 13. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród (stan na 31.12.2015 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	135,4
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 414
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	200,0
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5 273
5	% ludności korzystający z instalacji	%	
6	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	35,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Gmina i Miasto Wyszogród zaopatrywane jest w wodę z następujących ujęć podziemnych:

- Wyszogród – 3 studnie o wydajności: 14 m³/h, 20 m³/h oraz 20 m³/h,
- Kobylniki – 2 studnie o wydajności 34 m³/h każda,
- Grodkowo – 2 studnie o wydajności 48 m³/h i 56 m³/h.

W wyżej wymienionych miejscowościach usytuowane są stacje uzdatniania wody, do których woda surowa transportowana jest rurociągami. Istniejąca sieć wodociągowa pozwala na dostarczenie wody do większości mieszkańców gminy i miasta. Część mieszkańców zaopatrywana jest w wodę z ujęcia wodociągowego Przykory (gm. Mała Wieś).

Sieć kanalizacyjna

W roku 2015 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 10,9 km. Charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy i miasta Wyszogród (stan na 31.12.2015 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	10,9
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	520
3	Ścieki odprowadzone	dam ³	128,0
4	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 787
5	% ludności korzystający z instalacji	%	48,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 48,8 % mieszkańców.

Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. W 2015 r. istniało na terenie gminy i miasta 512 bezodpływowych zbiorników oraz 49 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy i miasta Wyszogród zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków.

1. Oczyszczalnia ścieków w Wyszogrodzie

ul. Kościuszki, 09-450 Wyszogród

RLM projektowa: 6000

Q średnie dobowe: 880 m³/d

Oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków

2. Oczyszczalnia ścieków w Grodkowie

Grodkowo, działka nr ewid. 7/69, obręb geodezyjny PGR Grodkowo

09-450 Wyszogród

RLM projektowa: 325

Q średnie dobowe: 39 m³/d

Oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków

8.5.1. ANALIZA SWOT

GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - istniejące oczyszczalnie ścieków - wysoki procent zwodociągowania gminy i miasta	<ul style="list-style-type: none"> - niski stopień skanalizowania gminy (mniej niż połowa mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - bieżąca modernizacja sieci wodociągowo – kanalizacyjnej - rozbudowa sieci kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> -- nieprawidłowa gospodarka ściekami na terenie gminy - nieszczelne zbiorniki bezodpływowe - brak działań w zakresie rozbudowy sieci wodociągowo - kanalizacyjnej

8.5.2. ZAGROŻENIA

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest tam ekonomicznie nieuzasadniona.

Poważnym problemem są szamba, przeważnie nieszczelne, z których zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych z racji braku izolacji podłoża.

8.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

8.6.1. STAN WYJŚCIOWY

Ukształtowanie powierzchni

Gmina i Miasto Wyszogród usytuowane jest nad Wisłą i ujściem Bzury. Miasto leży na wysokiej, 30-metrowej skarpie na prawym brzegu Wisły. Geograficznie gmina i miasto leży w obrębie Wysoczyzny Płońskiej i Kotliny Warszawskiej. Od strony Wisły wysoczyzna porożcinana jest licznymi wąwozami i jarami a kończy się skarpą Wiślaną. W granicach Gminy w dolinie Wisły brak jest poziomów tarasowych co oznacza, że koryto rzeki sąsiaduje bezpośrednio ze skarpą.

Wysoczyzna Płońska jest jednym z siedmiu mezoregionów wchodzących w skład Niziny Północnomazowieckiej. Wysoczyzna Płońska, usytuowana na północ od Kotliny Warszawskiej, stanowi równinę morenową urozmaiconą łańcuchem wzgórz morenowych i kemowych, ciągnących się równolegle do Wisły poniżej ujścia Narwi. Mezoregion ten charakteryzują wysokości nad poziomem morza przekraczające 100 m. Wysoczyzna Płońska, o powierzchni ok. 1780 km², jest krainą rolniczą z małym udziałem lasów, o glebach płowych i brunatno ziemnych na glinie morenowej piaskach naglinowych. W południowej części mezoregionu znajduje się rezerwat „Noskovo” o powierzchni 75,8 ha, z fragmentem naturalnego lasu liściastego.

Kotlina Warszawska, będąca jednym z mezoregionów tworzących Nizinę Środkowomazowiecką, obejmuje rozszerzenie doliny Wisły poniżej Warszawy, u zbiegu dolin środkowej Wisły, Bugu, Narwi i Bzury. Kotlina, o powierzchni ok. 1720 km², jest usytuowana pośród położnych wyżej równin denudacyjnych: Kutnowskiej, Łowicko-Błońskiej, Warszawskiej i Wołomińskiej. Średni poziom zwierciadła Wisły pomiędzy Warszawą a początkiem Kotliny Płockiej obniża się od 78 m do około 57 m n.p.m. na ponad 100 km długości rzeki. Szerokość pradoliny Wisły w zwężeniach pod Warszawą i powyżej Płocka wynosi kilka kilometrów, natomiast pośrodku powyżej 20 km. W obrębie pradoliny zaznaczają się dwa typy krajobrazu: tarasów zalewowych, przeważnie łąkowo-rolny oraz nadzalewowych tarasów piaszczystych z wydrami, przeważnie zalesiony. Mezoregion ten charakteryzuje się predyspozycjami tektonicznymi. Akumulacja wodna zachodziła na tym obszarze w wielu cyklach i była związana z obniżaniem się kotliny. Puszcza Kampinoska, którą objęto ochroną

w ramach Kampinoskiego Parku Narodowego o powierzchni 357 km², znajduje się na wydmach i bagnach lewego brzegu Wisły. Około 15% jej powierzchni zajmują rezerваты ścisłe, a ponadto na terenie Parku znajduje się wiele pomników przyrody w postaci pojedynczych drzew, cmentarze wojskowe i mogiły powstańców oraz miejsca pamięci narodowej.

Budowa geologiczna

Obszar Gminy i Miasta Wyszogród należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego podzielonego zasięgiem zlodowacenia bałtyckiego (północnopolskiego) na dwie podprowincje: Pojezierze Południowobałtyckie i Nizinę Środkowopolską.

Obszar Niziny Środkowopolskiej, związany ze zlodowaceniem bałtyckim, zajmuje w zasadzie całą powierzchnię powiatu płockiego. Pod pokrywą osadów czwartorzędowych, powlekającą całkowicie powiat płocki, stwierdzono miejscami serie utworów trzeciorzędowych, częściowo glacitektonicznie zaburzonych, a niekiedy również zdartych przez lodowiec zlodowacenia bałtyckiego. Utwory przedtrzeciorzędowe należą do dwóch wielkich struktur tektonicznych: wału środkowopolskiego i niecki brzeźnej.

Pod względem geologiczno-inżynierskim prawy brzeg Wisły (skarpa wiślana) na odcinkach, poczynając od terenów Gminy i Miasta Wyszogród, aż po teren gminy Stara Biała i Brudzeń Duży, charakteryzuje się znacznym skomplikowaniem budowy geologicznej. Skarpa ta zajęta jest przez obszary aktywnych osuwisk nowych i osuwisk starych – uaktywnionych.

8.6.2. SUROWCE MINERALNE

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród stwierdzono występowanie złóż kopalni pospolitych. Wykaz złóż na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Złóża kopalni na terenie gminy i miasta Wyszogród.

Nazwa złoża	Kopalina	Powierzchnia udokumentowanego złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Ciućkowo	KRUSZYWA NATURALNE	53,0375	złożo rozpoznane szczegółowo
Ciućkowo I	KRUSZYWA NATURALNE	1,93	złożo rozpoznane szczegółowo
Ciućkowo III	KRUSZYWA NATURALNE	1,4273	eksploatacja złoża zaniechana
Kobylniki	KRUSZYWA NATURALNE	1,07	złożo skreślone z bilansu zasobów
Kobylniki	KRUSZYWA NATURALNE	-	złożo o zasobach prognostycznych

Kobylniki II	KRUSZYWA NATURALNE	1,4626	złoże zagospodarowane
Kobylniki III	KRUSZYWA NATURALNE	5,0797	złoże eksploatowane okresowo
Kobylniki IV	KRUSZYWA NATURALNE	1,8071	złoże eksploatowane okresowo
Kobylniki V	KRUSZYWA NATURALNE	3,5	złoże eksploatowane okresowo
Kobylniki VI	KRUSZYWA NATURALNE	6,0572	złoże zagospodarowane

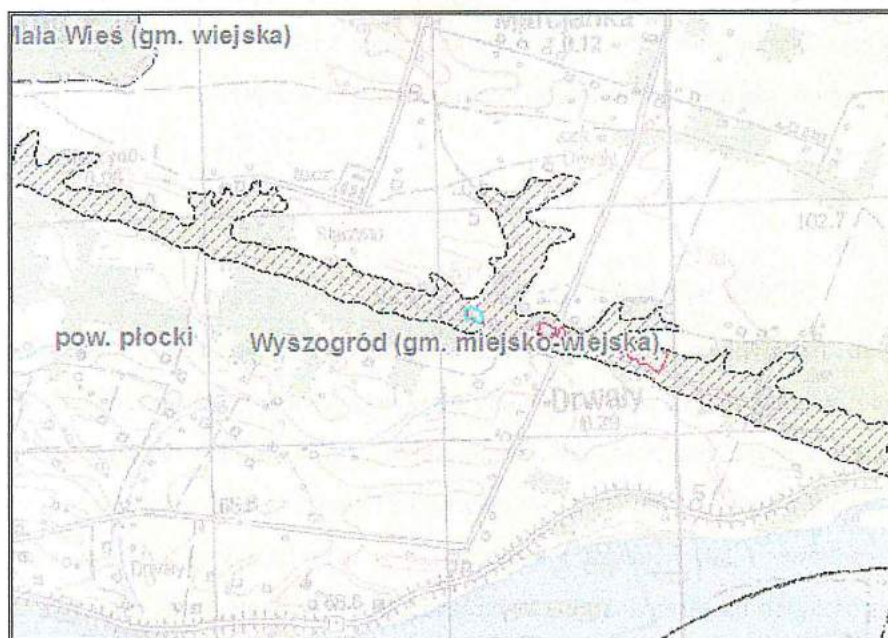
Źródło: <http://igs.pgi.gov.pl>

8.6.3. OSUWISKA

Na terenie powiatu plockiego a także bezpośrednio na terenie Gminy i Miasta Wyszogród zidentyfikowano osuwiska, których zasięg oddziaływania jest bardzo ograniczony.

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

W granicach Gminy Wyszogród zidentyfikowano 24 osuwiska oraz 6 obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Rysunek 7. Lokalizacja osuwisk i terenów zagrożonych osuwiskami na terenie gminy i miasta Wyszogród.

Źródło: System Osłony PrzeciwOsuwiskowej; <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>

8.6.4. ANALIZA SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Ciekawa budowa geologiczna obszaru	-surowce pospolite na terenie gminy i miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
- przemyślane działanie i korzystanie z zasobów geologicznych	- nielegalna eksploatacja kopalin - zagrożenia osuwiskowe

8.6.5. ZAGROŻENIA

Do podstawowych problemów związanych z eksploatacją kopalin na terenie Gminy i Miasta Wyszogród zaliczyć można nielegalne wydobywanie surowców, głównie kruszyw – bez posiadania stosownych koncesji, w sposób niezgodny ze sztuką i niegwarantujący zepsucia złoża oraz naruszający zasady ochrony środowiska i przyrody.

Do zagrożeń należą także występujące osuwiska, które powodują degradację objętych nimi terenów i zniszczenie posadowionych na ich obszarze obiektów budowlanych oraz infrastruktury (sieć drogowa, kanalizacyjna, linie telekomunikacyjne, elektryczne, gazociągi). Na terenach rolnych zniszczeniu ulegają uprawy i niekiedy przywrócenia wymaga funkcja rolna tego obszaru. Zniszczenia w drzewostanie powodują osuwiska występujące na obszarach leśnych.

8.7. GLEBY

8.7.1. STAN WYJŚCIOWY

Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych. Wsie położone na kompleksach dobrych gleb wyznaczone zostały jako obszary intensywnej produkcji rolnej i zabudowy zagrodowej i są nimi głównie Rębowo, Słomin, Rostkowice, Gródkowo - Wychylówka i Pruszczyn. Ponadto korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb na terenie Gminy Wyszogród sprzyjają ekologizacji rolnictwa i rozwojowi rolnictwa integrowanego.

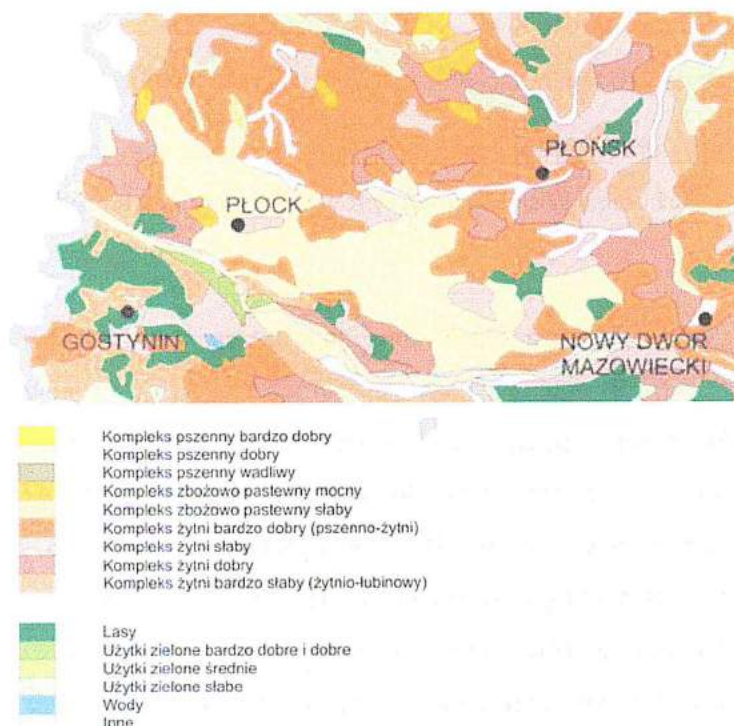
Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występują gleby o zróżnicowanej rolniczej jakości. Wskaźnik bonitacji gleb wynosi 0,99.

Tabela 16. Klasy bonitacyjne gleb gruntów ornych.

Klasa gleby	Powierzchnia [ha]
I	-
II	0,5%
III i IV	73,0%
V, VI-VIz	26,5%

Źródło: Dane Urzędu Gminy i Miasta Wyszogród

Największy udział gleb III i IV klasy wskazuje na średnią i niską jakość gleb na terenie Gminy, w związku z czym na analizowanym obszarze wśród upraw dominuje pszenica, jęczmień, żyto, ziemniaki i buraki cukrowe.

Rysunek 8. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Wyszogród.

Źródło: Mapa opracowana przez Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego w Warszawie

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach prowadzonego Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

8.7.2. ANALIZA SWOT

GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dominacja gleb średniej jakości	- stosowanie środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie - brak gleb I i II klasy bonitacyjnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi - rozwój ekologicznego rolnictwa	- degradacja gleb związana z rolnictwem - dalsze zakwaszenie gleb

8.7.3. ZAGROŻENIA

Na stan gleb na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wpływają głównie czynniki pochodzenia:

- naturalnego, do których należy erozja gleb. Zagrożenie erozją występuje jedynie na terenach umiejscowionych wzdłuż doliny Wisły, co dotyczy również Gminy Wyszogród.
- antropogenicznego:
  - Wydobywanie kopalin ze złóż. Eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga przywrócenia tych terenów do użytkowania rolniczego lub leśnego – poprzez zalesianie gruntów zdegradowanych.
  - Nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach. Działalność zakładów produkcyjno – usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje.
  - Erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów.
  - Komunikacja i transport samochodowy, przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (dróg krajowych).
  - Ponadto ogromne szkody w glebie wyrządzają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczęsne szamba.

8.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

8.8.1. STAN WYJŚCIOWY

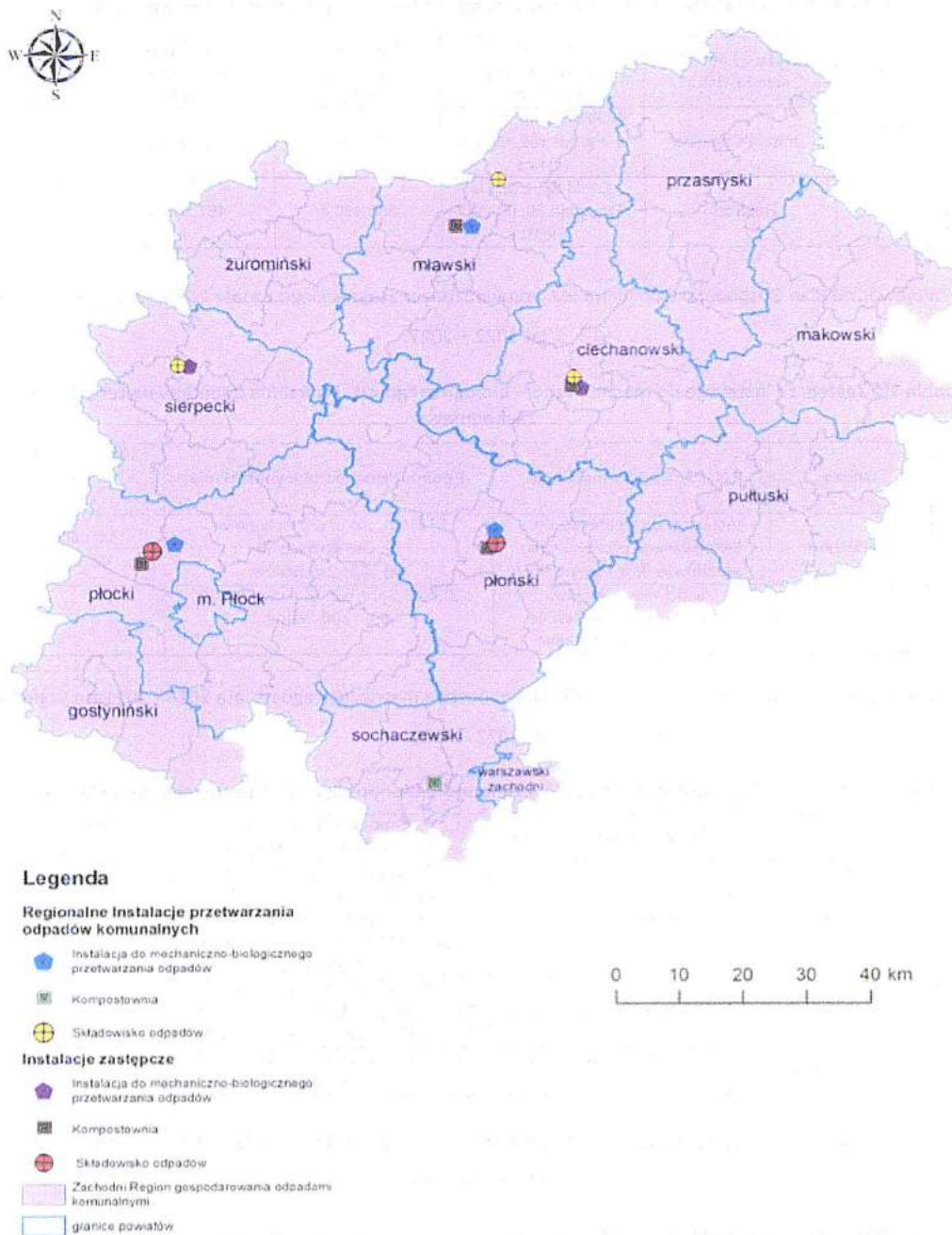
Podstawą prawną regulującą gospodarowanie odpadami na terenie województwa mazowieckiego jest „Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 - 2027”, jest to jeden z elementów służących do osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz wypełnienie wymogu ustawowego wyrażonego w nowej ustawie o odpadach. Obowiązująca ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (t.j. Dz.U. 2016 r. poz. 1987 ze zm.) zniósła obowiązek opracowywania gminnych i powiatowych planów gospodarki odpadami.

Gmina i miasto Wyszogród należy do regionu zachodniego gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie mazowieckim, co przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 9. Podział województwa mazowieckiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Rysunek 10. Zachodni Region Gospodarki Odpadami.

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Tabela 17. Istniejące regionalne kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie w regionie zachodnim.

Lp.	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalacje	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
1	Sochaczew	Bielice, działka nr ewid. 10	Ziemia Polska Sp. z o.o., ul. Partyzantów 4, 05-850 Ożarów Mazowiecki	2 300

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Tabela 18. Istniejące regionalne składowiska odpadów komunalnych w regionie zachodnim.

Lp.	Gmina	Nazwa i adres składowiska	Podmiot eksploatujący instalacje	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność wypełniona [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]
1	Wieczfnia Kościelna	Uniszki-Cegielna	NOVAGO Sp. z o.o., ul. Płocka 102, 06-500 Mława	750 000	155 209,1	594 790,9
2	Sierpc	Rachocin	ZGKiM Sp. z o.o. ul. Traugutta 30, 09-200 Sierpc	883 490,4	457 365,4	426 125

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Tabela 19. Zastępcze instalacje do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów na terenie regionu zachodniego.

Lp.	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalacje	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
1	Ciechanów	Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów w Woli Pawłowskiej	PUK Sp. z o.o. w Ciechanowie ul. Gostkowska 83 06 -400 Ciechanów	cz. mech. 50 000 cz. biol. 24 000
2	Sierpc	Sortownia odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych w Rachocinie	ZGKiM Sp. z o.o. ul. Traugutta 30 09 – 300 Sierpc	22 000

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Tabela 20. Zastępcze kompostownie odpadów zielonych i bioodpadów na terenie regionu zachodniego.

Lp.	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji	Przepustowość [Mg/rok]
1	Stara Biała	Kobieniki, 09-413 Sikórz	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobienikach k/ Płocka Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością; 09-413 Sikórz; Kobieniki 42	3 000
2	Płońsk	Poświętne, 09-100 Płońsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., ul. Adama Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk	1 000
3	Wiśniewo	Kosiny Bartosowe 57, 06-521 Wiśniewo	NOVAGO Sp. z o.o., ul. Płocka 102, 06-500 Mława	1 400

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

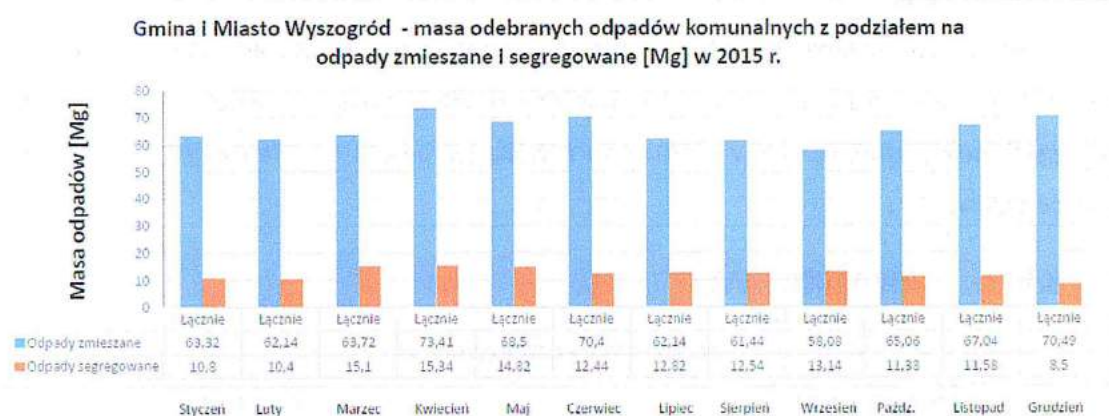
Tabela 21. Zastępcze składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie regionu zachodniego.

Lp.	Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji	Pojemność pozostała [m ³]
1	Płońsk	Dalanówek PGK Sp. z o.o. Płońsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., ul. Adama Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk	105 285
2	Stara Biała	Kobieniki, gmina Stara Biała	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobienikach 09-413 Sikórz; Kobieniki 42	0
3	Ciechanów	Wola Pawłowska, gmina Ciechanów	PUK Ciechanów Sp. z o.o. ul. Gostkowska 83 04-800 Ciechanów	98 800

Źródło: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem lat 2022 – 2027.

Gmina i Miasto Wyszogród przynależy do Związku Gmin Regionu Płockiego i w oparciu o jego działalność prowadzi gospodarkę odpadami. Zadaniem priorytetowym Związku jest rozwiązanie problemu utylizacji odpadów o zasięgu ponadgminnym - wspólna budowa systemu odbioru, gromadzenia i utylizacji odpadów komunalnych, w tym systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Aktualnie do Związku należy 18 gmin z regionów powiatów płockiego i płońskiego.

Odpady komunalne z terenu Gminy i Miasta Wyszogród są obsługiwane przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach, w Gminie Stara Biała. Zakład osiągnął maksymalną zdolność przerobową wystarczającą dla przyjęcia odpadów komunalnych z terenu Gminy Płock oraz 16 gmin wchodzących w skład Związku Gmin Regionu Płockiego.

Wykres 3. Masa odebranych odpadów komunalnych na terenie gminy i miasta Wyszogród w roku 2015.

Źródło: <http://odpady.zgrp.pl>

Osiągnięte poziomy recyklingu na terenie Gminy i Miasta Wyszogród:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - osiągnął wartość 32,5%, czyli poniżej poziomu wymaganego, wynoszącego 16 % w 2015 r.,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - osiągnął wartość 100 %, czyli powyżej poziomu wymaganego, wynoszącego 40 % w 2015 r.

Składowiska odpadów na terenie gminy i miasta

Na terenie gminy istnieje 1 składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Wilczkowo. Przedmiotowe składowisko odpadów, oddane do użytku w 1985 roku, zlokalizowane jest na działce o nr ewid. 152 w miejscowości Wilczkowo, gmina Wyszogród. Składowisko odpadów leży w rejonie wysoczyzny Płocka o łącznej miąższości czwartorzędu ok.. 50 m. Na tarasach Wisły na rzędnych 60,5 – 53,5 m n.p.m. (średnio 55 m n.p.m.) nawiercono otwory, które wskazują na występowanie utworów trzeciorzędowych wykształconych w postaci łańcuchów piaszczystych i piasków pylistych.

Według założeń projektowych składowisko mogło przyjmować ok. 8 Mg odpadów na dobę. Do 2006 r. na składowisku zdeponowano łącznie ponad 25 000 Mg odpadów. Całkowitą pojemność składowiska szacowano na ok. 42 000 Mg.

Decyzją z dnia 8 czerwca 2010 r., znak RŚ.II.7644-3/42/2010 Starosta Płocki wyraził zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Wilczkowie oraz określił techniczny sposób zamknięcia składowiska, harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska oraz sposób sprawowania nadzoru nad zrekultywowanym składowiskiem odpadów. Datę zaprzestania przyjmowania odpadów do składowania na składowisku odpadów określono na dzień 31 grudnia 2009 r. W ramach działań związanych z rekultywacją składowiska wykonano jedną studnię odgazowującą.

Na składowisku zaprojektowano bierny system odgazowania w postaci studni z kręgów betonowych o wysokości 1 m i średnicy 0,8 m posadowionych na podsypce żwirowej o grubości 0,5 m. W kręgach rura perforowana PCV $\varnothing$ 160 mm z zasypką żwirową. 2 m p.p.t. rura PCV $\varnothing$ 160 pełna w obsypce z gliny.

8.8.2. ANALIZA SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- przynależność do Związku Gmin Regionu Płockiego w zakresie gospodarki odpadami - selektywna zbiórka odpadów - osiągnięte poziomy recyklingu	- wyroby azbestowe na terenie gminy i miasta
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie poziomu recyklingu na terenie gminy i miasta	- niewystarczający poziom selektywnie zebranych odpadów na terenie gminy - negatywne oddziaływanie składowiska

8.8.3. ZAGROŻENIA

Zagrożenia dotyczące gospodarki odpadami na terenie Gminy i Miasta Wyszogród związane są z:

- Nieosiągnięciem wymaganego poziomu recyklingu w kolejnych latach (jak w przypadku roku 2015),
- nieprawidłowymi praktykami dotyczącymi gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),
- występowaniem wyrobów zawierających azbest, które nie zostały jeszcze unieszkodliwione.

8.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

8.9.1. STAN WYJŚCIOWY

8.9.2. OBSZARY CHRONIONE

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występują następujące formy ochrony przyrody:

- pomniki przyrody,
- rezerваты przyrody,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary NATURA 2000,
- użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Tabela 22. Użytki ekologiczne na terenie gminy i miasta Wyszogród.

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	Data ustanowienia	Opis wartości przyrodniczej
1	użytek 644	bagno	0,60	2003-05-21	teren zabagniony na siedlisku BMB
2	użytek 645	bagno	0,75	2003-05-21	teren zabagniony na siedlisku BMB
3	użytek 646	bagno	0,78	2003-05-21	teren zabagniony na siedlisku BMB
4	użytek 648	bagno	1,29	2003-05-21	wyrobisko po torfie - teren zabagniony

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody.

Rezerваты przyrody

Rezerwat Kępa Antonińska – Powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. (M.P. z 1994 r. Nr 58, poz. 496, rej. woj. nr 134). Zajmuje powierzchnię 475 ha. Jest to rezerwat faunistyczny, utworzony w celu zachowania ostoi lęgowych rzadkich i ginących ptaków, m.in. sieweczki rzecznej, rybitw i mew.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Rady Europy (79/409/EWG). Obszar objęty tą formą ochrony obejmuje zbiorowiska roślinności w nurcie rzeki wraz z cenną awifauną i oddzielony jest od analizowanych terenów wałem przeciwpowodziowym. Ostoja Dolina Środkowej Wisły obejmuje odcinek rzeki pomiędzy Dęblinem a Płockiem. Wisła zachowała tu wyjątkowo naturalny charakter rzeki roztokowej. Na odcinku tym Wisła tworzy liczne wyspy, starorzecza i boczne kanały. Występują tu zarówno wyspy w formie piaszczystych łach, po dobrze uformowane wyspy porośnięte roślinnością zielną. Roślinność reprezentowana przez zbiorowiska terofitów porastające piaszczyste nanosy i szuwarów odznacza się małym bogactwem florystycznym. Kępy w nurcie rzeki i brzegi porastają zarośla topolowo-wierzbowe będące stadiami sukcesji naturalnej lub wtórnej, są to siedliska podlegające ochronie. Wielkie piaszczyste łachy są siedliskiem wielu gatunków mew, rybitw i sieweczek. Największe z wysp są pokryte zaroślami wierzbowymi i topolowymi. Brzegi rzeki wraz z terasą zalewową porastają zarośla wikliny oraz łąki i pastwiska. Na niektórych odcinakach pozostały tu również fragmenty dawnych lasów łęgowych złożonych z topól i wierzb. Głównym celem powołania ostoi jest występująca tu cenna z europejskiego punktu widzenia awifauna. W Dolinie Środkowej Wisły gniazduje około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków ważnych w skali europejskiej. Spośród nich lęgi odbywają tu m.in. mewa czarnogłowa i mewa mała oraz cztery gatunki rybitw m.in. rybitwa białoczarna i rzeczna. Występuje tu również 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt m.in. ostrygojad, podgorzałka i podrózniczek.

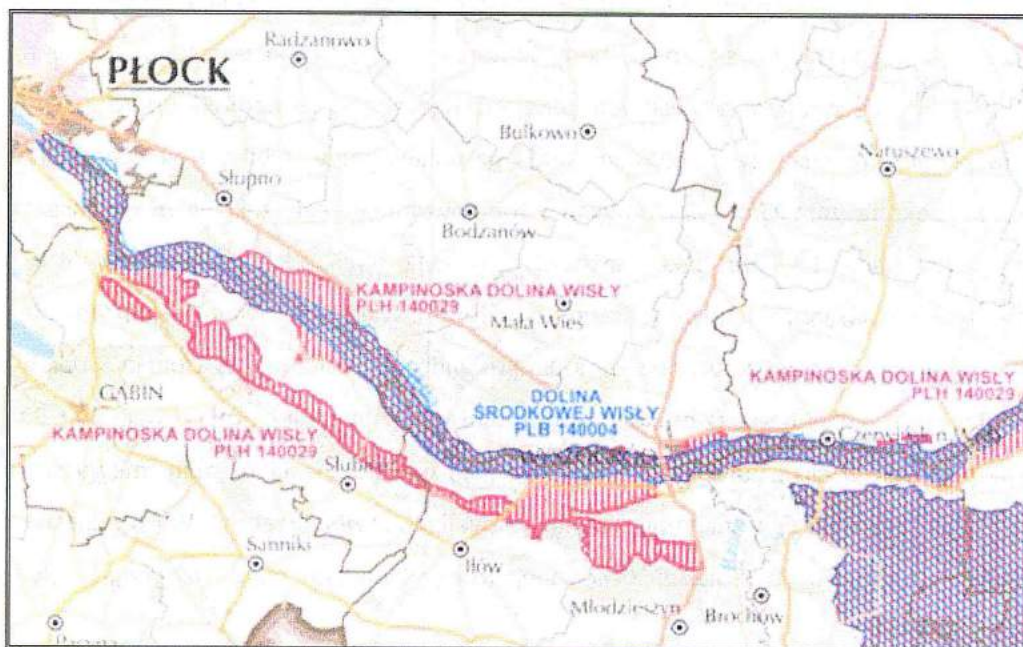
W okresie zimy występują tu duże koncentracje gągoła i bielczka. Obszar ma bardzo duże znaczenie jako szlak wędrówkowy dla ptaków migrujących. Spośród roślin cennych w skali Europy rośnie tu lipiennik Loesela.

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wyznaczono ponadto Specjalny Obszar Ochrony (SOO) – **Kampinoska Dolina Wisły (PLH 140029)**. Zgodnie ze standardowym formularzem danych dla OSO, Obszar obejmuje fragment naturalnej doliny dużej rzeki nizinnej o charakterze roztokowym wraz z charakterystycznym strefowym układem zbiorowisk roślinnych reprezentujących pełne spektrum wilgotnościowe i siedliskowe w obrębie obu tarasów. Jednocześnie obszar jest fragmentem jednego z najważniejszych europejskich korytarzy ekologicznych.

Na analizowanych terenach i w ich otoczeniu nie występują zwierzęta ani rośliny wymagające szczególnej ochrony. Roślinność naturalna jest odbiciem cech siedliska oraz klimatu i ma piętno kontynentalne. Szata roślinna odznacza się pewnym stopniem antropogenicznego przekształcenia, reprezentują ją rośliny uprawne: zboża, okopowe, warzywa, zbiorowiska segetalne (chwasty) oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przydrożne, zieleń ogrodów przydomowych, parku (sztuczne kombinacje drzew), roślinność łąkowa związana z dolinami cieków i starorzeczami. Kompleksy lasów wzdłuż Wisły powyżej Borowiczek buduje bór sosnowy i mieszany. Miejscami

występuje łąg olszowo-jesionowy z olszą czarną, klonem i brzością. W bezpośrednim sąsiedztwie koryta Wisły występują siedliska łągów wierzbowo-topolowych oraz wiązowo-jesionowych, a także zakrzaczenia w postaci przerośniętej, nieeksploatowanej od lat wikliny. Taras nadzalewowy tworzą siedliska borów mieszanych oraz grądu a w zagłębieniach terenowych występują okresowo podtopione płaty siedlisk łągowych.

Rysunek 12. Usytuowanie obszarów Natura 2000 na terenie powiatu plockiego

Źródło: Mapa opracowana przez Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego w Warszawie

Pomniki przyrody

Do pomników przyrody występujących na terenie Gminy i Miasta Wyszogród zalicza się:

- w mieście Wyszogród: kasztanowiec biały – 2 szt., wiąz szypułkowy – 1 szt.; jesion wyniosły – 1 szt.
- na wiejskich obszarach Gminy: dąb szypułkowy w sołectwach: Wiązówka – 4 szt., Ciućkowo – 1 szt., Rębowo – 1 szt. oraz Wilczkowo – 1 szt.

Część wskazanych pomników przyrody znajduje się w złym stanie, wynikającym z oddziaływania warunków atmosferycznych. Obecnie znacznie uszkodzone są dęby w Rębowie i Wiązówce oraz kasztanowiec w Wyszogrodzie.

Tereny zieleni urządzonej

Tereny zieleni definiuje się jako tereny wraz infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród, znajduje się:

- park spacerowo-wypoczynkowy o powierzchni 2,7 ha,
- zieleniec o powierzchni 0,4 ha;
- tereny zieleni osiedlowej o powierzchni 0,5 ha.

Znaczenie zieleni dla funkcjonowania gminy jest nieocenione. Zieleń nie tylko modyfikuje lokalne warunki klimatyczne, ale także oczyszcza atmosferę z zanieczyszczeń stałych i gazowych, reguluje stosunek CO₂ i O₂ w atmosferze, wytłumia hałas oraz stanowi miejsce wypoczynku i rekreacji. Rola terenów zielonych wiąże się z kształtowaniem warunków przestrzennych i zdrowotnych oraz z wpływem na walory estetyczne krajobrazu.

Korytarze ekologiczne

Na terenie Gminy występują obszary węzłowe, istotne ze względu na ciągłość systemu przyrodniczego (oddziaływanie klimatyczne, hydrologiczne i biologiczne) lub możliwość migracji zwierząt lądowych i wodnych.

Usytuowany na terenie Gminy Wyszogród korytarz ekologiczny „Dolina Wisły - Kampinoski PN” to korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym. Pełni kluczowe znaczenie w migracji zwierząt.

8.9.3. LASY

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wynosi 1 027,72 ha, co daje lesistość na poziomie 10,7 %. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem znacznie niższy niż średnia krajowa, która wynosi 30,0%.

Strukturę gruntów leśnych na terenie Gminy i Miasta przedstawiono w poniższej tabeli. Największe skupiska lasów występują w sołectwach Ciućkowo, Rębowo, Drwały oraz Marcjanka.

Tabela 23. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy i miasta Wyszogród.

	Powierzchnia [ha]
	445,91
	445,91
	387,50
	3,00
	0,00
Lasy prywatne	581,81
Lasy ogółem	1 027,72

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Lasy prywatne na terenie gminy są zazwyczaj rozdrobnione i ich powierzchnie mieszczą się w przedziałach 0,1 – 1,0 ha. Stanowią je głównie drzewostany rozdzielone polami uprawnymi i łączące się w kilku do kilkunastohektarowe kompleksy ze szpalerami wierzb. Nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Starosta Płocki.

Lasy będące własnością Skarbu Państwa zarządzane są przez Nadleśnictwo Płock. Są to lasy ochronne, pełnią funkcje: glebochronne, wodochronne oraz stanowią ostoję zwierząt. Wiek drzewostanów wynosi ponad 50 lat.

Przeważającym typem siedliskowym lasów jest bór świeży, który stanowi 60% ogólnej powierzchni leśnej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, porastająca ponad 80% powierzchni leśnej. Ważnym gatunkiem lasotwórczym jest też dąb szypułkowy i bezszypułkowy, a także olsza czarna i brzoza.

Stan zdrowotny lasów oceniany jest jako zadawalający.

8.9.4. ANALIZA SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- różnorodność form ochrony przyrody - różnorodność biologiczna na terenie obszaru	- stosunkowo niska lesistość gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość uzyskania zewnętrznych środków finansowanych na realizację zadań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych	- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa - dewastacja ze strony turystów

8.9.5. ZAGROŻENIA

Do zagrożeń dotyczących zasobów przyrodniczych na terenie gminy i miasta zaliczyć należy:

- brak zabezpieczenia cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów poprzez nie objęcie ich formami ochrony przyrody,
- brak szczegółowych inwentaryzacji przyrodniczych terenów i obiektów cennych przyrodniczo oraz miejsc zagrożonych.

Do zagrożeń siedlisk leśnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród należą:

- zanieczyszczenia środowiska - zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego może niszczyć tkanki roślin lub wpływać na ograniczenie fotosyntezy. W większym stopniu dotyka on drzew iglastych.
- pożary – źródłem pożarów lasów z uwagi na rolniczy charakter gminy może być wypalanie traw. Innym zagrożeniem jest niewłaściwa gospodarka leśna. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru zaleca się przeprowadzanie akcji mających na celu edukację ludności w zakresie przeciwdziałania pożarom.
- szkodniki oraz pasożyty – choroby wywoływane przez owady oraz grzyby stanowią duże zagrożenie dla terenów leśnych zwłaszcza, że w dalszym ciągu ich duża część to monokultury, które sprzyjają ich rozprzestrzenianiu. Zapobiega się temu zjawisku poprzez wprowadzania do zalesień domieszek innych gatunków drzew.

8.10. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

8.10.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. W Polsce przygotowano „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy.

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwójaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie

miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego. Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom, jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawałnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będą do zaobserwowania również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość. Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień, a także osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale również na zboczach dolin rzecznych. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową. Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Wpływ zmian klimatu:

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

8.10.2. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2017r. poz. 519) mówiąc o:

a) „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Jak wynika z definicji poważnej awarii, jej źródłami mogą być:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych,
- transport materiałów niebezpiecznych.

Na terenie gminy losowo występują gwałtowne opady, wichury, śnieżyce, które mogą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Zagrożenie klęskami żywiołowymi jest na terenie Gminy i Miasta Wyszogród podobne jak dla innych gmin tego regionu.

Procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych

Na terenie Gminy Wyszogród nie występują zakłady zaliczane do grupy o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej a także zakładów zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku. Natomiast do zakładów o dużym ryzyku oddziaływujących na teren gmin usytuowanych w obrębie powiatu płockiego, w tym oddziaływujących na obszar gminy Wyszogród, należą:

- Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. Zakład Produkcyjny w Płocku,
- Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. Baza Surowcowa w Miszewku Strzałkowskim k/Płocka,
- ORLEN OIL Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Płocku,
- ORLEN GAZ Sp. z o.o. Rozlewnia Gazu Płynnego w Płocku.

Do zakładów o zwiększonym ryzyku należą:

- Przedsiębiorstwo Gazyfikacji Bezprzewodowej „ZALGAZ” w Bronowie Zalesiu, gm. Stara Biała,
- ORLEN GAZ Sp. z o.o. Baza Gazu Płynnego w Płocku.

Przedsiębiorstwa te, z tytułu transportu materiałów niebezpiecznych, stwarzają także potencjalne zagrożenie dla ludności i środowiska w skali całego kraju.

Transport Substancji Niebezpiecznych

Poważne zagrożenie w powiecie płockim i na terenie Gminy Wyszogród stanowi transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie Gminy Wyszogród ważnych szlaków komunikacyjnych, stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Brak na terenie Gminy parkingów dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne powoduje, że poza transportami chloru inne pojazdy poruszają się po drogach i parkują w sposób niekontrolowany.

Przez teren Gminy i Miasta Wyszogród nie przebiegają gazociągi oraz rurociągi surowcowe.

8.11. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2024 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Działania edukacyjne prowadzone na terenie Gminy i Miasta Wyszogród w latach wcześniejszych:

- Warsztaty plastyczne dla dzieci - Warsztaty plastyczne dla dzieci to jeden z elementów Mobilnego Stoiska Informacyjno-Edukacyjnego funkcjonującego podczas corocznej imprezy plenerowej pod nazwą Dni Wisły w Wyszogrodzie. Pracownicy Związku Gmin Regionu Płockiego przygotowują z tej okazji dla dzieci warsztaty plastyczne dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz segregacji odpadów.
- Zbiórka baterii oraz plastikowych nakrętek - Zbiórka baterii oraz plastikowych nakrętek to jeden z elementów Mobilnego Stoiska Informacyjno-Edukacyjnego funkcjonującego podczas corocznej imprezy plenerowej pod nazwą Dni Wisły w Wyszogrodzie. Każdy mieszkaniec gminy, który przekazał 0,5 kg baterii i/lub minimum 200 g plastikowych nakrętek otrzymał 1 sadzonkę rośliny ozdobnej np.: tuja szmaragd, tuja danika, jałowiec żółty, świerk conica, jodła pospolita, świerk pospolity, trzmielina gold, pięciornik, tuja kulista, Krzewuska Victoria. Odebranie sadzonki było potwierdzone podpisem mieszkańca na protokole.
- Konkurs wiedzy „segreguj odpady” - Konkurs wiedzy – „segreguj odpady” to jeden z elementów Mobilnego Stoiska Informacyjno-Edukacyjnego funkcjonującego podczas imprezy plenerowej Dni Wisły w Wyszogrodzie, 18 czerwca 2016 r. Celem konkursu jest

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

promowanie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców Gminy, poprzez ugruntowanie przekonania o konieczności segregacji odpadów komunalnych oraz odzyskiwania surowców wtórnych. Konkurs odbywa się w trzech etapach:

ETAP I – kwalifikacja uczestników,

ETAP II – losowanie,

ETAP III – sprawdzian wiedzy na temat segregacji odpadów.

Zakwalifikowany jest każdy, kto złożył deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zadeklarował selektywny sposób oddawania odpadów, w roku poprzedzającym losowanie nie zalegał z uiszczaniem opłat za gospodarowanie odpadami oraz systematycznie segregował odpady. Wylosowany kandydat odpowiada na pytanie dotyczące selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a warunkiem otrzymania nagrody jest udzielenie poprawnej odpowiedzi.

Gmina i miasto Wyszogród planuje dalsze działania edukacyjne na terenie gminy, nie tylko związane z gospodarką odpadami. Działania edukacyjne dotyczyć będą zagadnień ochrony powietrza i innych komponentów środowiska naturalnego na terenie gminy i miasta.

8. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.1. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

8.1.1. CELE, KIERUNKI ZADANIA INTERWENCJI

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania, które służyć mają ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego zadania przypisano jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, zaproponowano wskaźnik monitorowania oraz przypisano możliwe ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Tabela 24. Cele Programu ochrony środowiska, kierunki interwencji, zadania.

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa				
GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI								
			Liczba nowych instalacji OZE [szt.]	moc instalacji OZE [MWh]		Promowanie wykorzystywania przez mieszkańców odnawialnych źródeł energii	Gmina i miasto Wyszogród	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Liczba wymienionych kotłów [szt.]			Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia udziału „starych kotłów c.o.” w domach jednorodzinnych	Gmina i miasto Wyszogród	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Liczba rozpisanych przetargów na modernizację/przebudowę dróg, które uwzględniają takie zapisy			Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	Gmina i miasto Wyszogród, Zarządcy dróg	- brak wprowadzania odpowiednich zapisów w SIWZ
			Odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego			Wprowadzanie standardów akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina i miasto Wyszogród	- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego
			Istnienie rejestru źródeł promieniowania elektromagnetycznego			Wybór niskoniekładowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola	Gmina i miasto Wyszogród, inne jednostki	- Brak możliwości technicznych do realizacji inwestycji

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

	terenie gminy i miasta		elektromagnetycznym	elektromagnetyczne	
4 Gospodarowanie wodami	Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych gminy przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego		Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina i miasto Wyszogród -Przedłużająca się procedura prowadzenia zmian do przepisów prawa miejscowego
		Liczba przeprowadzonych kontroli jakości wód na terenie gminy i miasta	Zapobieganie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła	Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	Gmina i miasto Wyszogród, WIOS w Warszawie - Brak prowadzenia monitoringu - Zanieczyszczenia ze strony mieszkańców i przedsiębiorców
		Długość sieci kanalizacyjnej [km]		Bieżąca modernizacja sieci wodociągowo - kanalizacyjnej	Gmina i miasto Wyszogród - Brak działań w zakresie bieżącej modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
		Zakres działań w ramach inwestycji		Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina i miasto Wyszogród - Brak działań w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej
		Zakres działań w ramach inwestycji		Przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków	Gmina i miasto Wyszogród - Brak działań w ramach inwestycji

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

6	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Powierzchnia surowców naturalnych	Zapobieganie degradacji zasobów złóż naturalnych	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina i miasto Wyszogród	- brak kontroli nad złóżami naturalnymi, - degradacja zasobów złóż
			<p>Odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Liczba przeprowadzonych kontroli</p> <p>Rolnicy biorący udział w kampanii</p> <p>Łączna powierzchnia gruntów ornych na których stosowane jest zmianowanie upraw [ha]</p> <p>Liczba przeprowadzonych kontroli jakości gleb na terenie gminy i miasta</p> <p>Łączna powierzchnia rekultywowanych gruntów [ha]</p>	<p>Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi</p> <p>Monitoring istniejących osuwisk</p> <p>Wdrażanie zasad „Dobrych Praktyk Rolniczych” oraz promowanie rolnictwa ekologicznego</p> <p>Polepszanie kultury rolnej oraz zmianowanie upraw</p> <p>Prowadzenie monitoringu jakości gleb</p> <p>Rekultywacja terenów zdegradowanych</p>	<p>Gmina i miasto Wyszogród</p> <p>Gmina i miasto Wyszogród</p> <p>Gmina i miasto Wyszogród</p> <p>Gmina i miasto Wyszogród, właściele gruntów</p> <p>Właściele gruntów</p> <p>Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska</p> <p>Właściele gruntów</p>	<p>- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego</p> <p>- Brak prowadzonego monitoringu</p> <p>- Brak zainteresowania właścicieli gruntów zainteresowania inwestorów</p> <p>- Brak prowadzenia monitoringu - Niewłaściwe użytkowanie ze strony właścicieli gruntów</p> <p>Brak prowadzenia monitoringu - Niewłaściwe użytkowanie ze strony właścicieli gruntów</p> <p>- brak zainteresowania ze strony właścicieli gruntów</p>	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

8	<p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</p>	<p>Racjonalne gospodarowanie odpadami</p>	<p>Osiągnięty poziom recyklingu [%]</p>	<p>Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami</p>	<p>Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne</p>	<p>Mieszkańcy</p>	<p>- Brak możliwości technicznych do realizacji zadania - Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania</p>
			<p>Osiągnięty poziom recyklingu [%]</p>		<p>Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązków złożenia deklaracji i wnoszenia opłat</p>	<p>Gmina i miasto Wyszogród, Związek Gmin Regionu Plockiego</p>	<p>- Brak możliwości technicznych do realizacji zadania - Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania</p>
			<p>Masa usuniętych wyrobów azbestowych [Mg]</p>	<p>Realizacja Programu Usuwania Azbestu</p>	<p>Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy</p>	<p>Gmina i miasto Wyszogród, inne jednostki</p>	<p>- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Małe zainteresowanie mieszkańców</p>
			<p>Powierzchnia obiektów i obszarów chronionych [ha]</p>		<p>Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych</p>	<p>Gmina i miasto Wyszogród, RDOS</p>	<p>- Dewastacja ze strony mieszkańców i turystów - brak zgody posiadaczy nieruchomości</p>
			<p>Powierzchnia gruntów leśnych [ha]</p>		<p>Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom</p>	<p>Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa</p>	<p>- Dewastacja ze strony mieszkańców, - szkodniki, - niekorzystne warunki atmosferyczne (wichury) - pożary</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

11	Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Zwiększanie świadomości ekologicznej	Działania edukacyjne w szkołach na terenie gminy i miasta	Gmina i miasto Wyszogród	- Brak działań w tym zakresie
----	----------------------	----------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---	--------------------------	-------------------------------

Źródło: Opracowanie własne.

8.1.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych gminy i miasta oraz zadań monitorowanych, opracowany w celu ochrony środowiska na terenie gminy. Pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy. Natomiast pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków samorządów gminnych, instytucji i przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wyższego, bądź instytucji działających na terenie gminy i miasta, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań własnych oraz zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)					razem	Źródła finansowania	
			2017	2018	2019	2020	2021-2024			
Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)										
			Zadania własne							
		Promowanie wykorzystywania przez mieszkańców odnawialnych źródeł energii	Gmina i miasto Wyszogród						W miarę dostępnych środków	środki własne, inne środki
		Prowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia udziału „starych kotłów c.o.” w domach jednorodzinnych	Gmina i miasto Wyszogród					1 250 000,00		środki własne, inne środki
			Zadania własne							
		Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	Gmina i miasto Wyszogród, zarządcy dróg						W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
		Wprowadzanie standardów akustycznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina i miasto Wyszogród						Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
			Zadania monitorowane							
		Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ w Warszawie						W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
			Zadania własne							

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

e	Wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne	Gmina i miasto Wyszogród, inne jednostki					Brak kosztów dodatkowych	-
	Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w planach zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta	Gmina i miasto Wyszogród					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
	Zadania własne i monitorowane							
	Prowadzenie stałego lokalnego i regionalnego monitoringu wód	Gmina i miasto Wyszogród, WIOŚ w Warszawie					W ramach monitoringu państwowego	środki własne, inne środki
	Zadania własne							
	Bieżąca modernizacja sieci wodociągowo - kanalizacyjnej	Gmina i miasto Wyszogród					W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina i miasto Wyszogród					W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
	Przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków	Gmina i miasto Wyszogród					W miarę potrzeb	środki własne, inne środki
	Zadania własne							
	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina i miasto Wyszogród					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp i innymi dokumentami	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspek., wy do roku 2024

Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi	Gmina i miasto Wyszogród					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp i innymi dokumentami
Monitoring istniejących osuwisk	Gmina i miasto Wyszogród					W miarę potrzeb środki własne, inne środki
Zadania monitorowane						
Wdrażanie zasad „Dobrych Praktyk Rolniczych” oraz promowanie rolnictwa ekologicznego	Gmina i miasto Wyszogród, właściciele gruntów					W miarę potrzeb środki własne, inne środki
Polepszanie kultury rolnej oraz zmianowanie upraw	Właściciele gruntów					W miarę potrzeb środki własne
Rekultywacja terenów zdegradowanych,	Właściciele gruntów					W miarę potrzeb środki własne
Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska					W miarę potrzeb środki własne, inne środki
Zadania własne						
Całkowite usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy i miasta	Gmina i miasto Wyszogród, mieszkańcy, inne jednostki					100 000,00 Środki własne i inne, WFOŚiGW w Warszawie
Uszczelnianie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi – weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat	Gmina i miasto Wyszogród, Związek Gmin Regionu Płockiego					W miarę dostępnych środków finansowych Środki własne i inne, WFOŚiGW w Warszawie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

		Zadania monitorowane				W miarę możliwości	środki własne, inne środki
		Mieszkańcy					
Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, oraz innych niż niebezpieczne							
Zadania własne							
Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Gmina i miasto Wyszogród, RDOŚ					10 000,00	środki własne, inne środki
Uwzględnienie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V i VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Gmina i miasto Wyszogród					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony zadrzewień poprzez wymóg inwentaryzacji zieleni oraz przyjmowania w miarę możliwości zasady omijania istniejących drzew, przy projektowaniu oraz realizacji inwestycji budowy systemu komunikacyjnego	Gmina i miasto Wyszogród					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
Zadania monitorowane							
Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa					W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki
Zalesianie gruntów porolnych	Nadleśnictwo					W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki

		Zadania własne				Środki własne, inne środki
10	Zagrożenia poważnymi awariami	Modernizacja OSP gminnych wraz z nowoczesnym wyposażeniem	Gmina i miasto Wysocki, inne jednostki			W zależności od potrzeb i dostępnych środków
		Szkolenia z zakresu ratowniczo-gaśniczego	Gmina i miasto Wysocki, OSP, inne jednostki			W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych
		Zadania własne				Środki własne, inne środki (WFOŚiGW)
		Działania edukacyjne w szkołach na terenie gminy i miasta	Gmina i miasto Wysocki			W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne.

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Realizacja zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi. Wdrażanie Programu powinno być zatem możliwe dzięki stworzeniu odpowiedniego systemu finansowego. Podstawowymi źródłami finansowania są środki publiczne (budżetowe państwa, gminy lub pozabudżetowe instytucji publicznych), prywatne (np. fundusze inwestycyjne) oraz prywatno-publiczne (np. ze spółek handlowych z udziałem gminy). Do głównych instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą opłaty oraz kary za korzystanie ze środowiska.

Potencjalne źródła finansowania zadań określonych w niniejszym Programie przedstawiono poniżej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Publiczna instytucja finansowa, działająca jako państwowa osoba prawna. Głównym jej celem działania jest udzielanie wsparcia finansowego przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Listę priorytetowych programów NFOŚiGW zatwierdza corocznie Rada Nadzorcza NFOŚiGW.

Zgodnie z „Listą priorytetowych programów NFOŚiGW na 2017 r.”, ustala się następujące programy:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi:

- Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach,
- Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych,
- Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju, w zlewni rzeki Bug.

2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi:

- Racjonalna gospodarka odpadami,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Geologia i górnictwo.

3. Ochrona atmosfery:

- Poprawa jakości powietrza,
- System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme).

4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów:

- Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej.

5. Międzydziedzinowe:

- Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska,
- Zadania wskazane przez ustawodawcę,
- Wspieranie działalności monitoringu środowiska,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków,
- Edukacja ekologiczna,
- Współfinansowanie programu LIFE,
- SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych,
- Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki,
- Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych,
- Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju,
- Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (WFOŚiGW)

Podstawowym zadaniem wojewódzkich funduszy jest finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie przewidzianych do dofinansowania w roku 2016

1. Ochrona wód

1.1. Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).

2. Gospodarka wodna

2.1. Budowa i przebudowa urządzeń oraz obiektów hydrotechnicznych poprawiających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, a także usuwanie skutków powodzi.

2.2. Poprawa jakości wody pitnej poprzez budowę, przebudowę i remont stacji uzdatniania wody.

2.3. Realizacja zadań wynikających z programów działań na obszarach szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć.

2.4. Realizacja przedsięwzięć wynikających z aktualizacji Programu wodno – środowiskowego kraju.

2.5. Ochrona zbiorników wód śródlądowych.

3. Ochrona powietrza

3.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

3.2. Wspieranie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.

3.3. Efektywność energetyczna.

4. Ochrona ziemi

4.1. Budowa i rozbudowa instalacji służących do zagospodarowania odpadów ujętych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012 – 2017 z perspektywą lat 2018 – 2023.

4.2. Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie województwa mazowieckiego.

5. Edukacja ekologiczna

5.1. Wspomaganie edukacji ekologicznej poprzez propagowanie działań podnoszących świadomość ekologiczną społeczeństwa.

5.2. Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej.

6. Ochrona przyrody

6.1. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk.

6.2. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody oraz ptaków, alei i terenów zielonych.

7. Monitoring środowiska

7.1. Wspieranie monitoringu środowiska

8. Zagrożenia nadzwyczajne

8.1. Zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków.

Oficjalny serwis internetowy: <http://www.wfosigw.pl>

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)

Krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Głównym źródłem finansowania Programu są środki unijne z Funduszu Spójności. Najważniejszymi beneficjentami

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Programu są podmioty publiczne (w tym JST) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).

W ramach Programu realizowanych będzie 10 osi priorytetowych:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
4. Infrastruktura drogowa dla miast
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury
10. Pomoc techniczna

Zakres finansowania w obszarze energetyki i środowiska przedstawiono poniżej.

I Oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa farm wiatrowych, instalacji na biomasę bądź biogaz,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

II Oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania),
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych),
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

Oś IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną

Celem osi jest zmniejszenie emisyjności gospodarki. W ramach działań będzie można ubiegać się o wsparcie na inwestycje związane z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z budową oraz modernizacją sieci dystrybucyjnych. Zakres wsparcia obejmuje również projekty z zakresu kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych. W ramach Osi wspierane będą także inwestycje z zakresu rozwoju zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej oraz ograniczenia niskiej emisji poprzez poprawę efektywności wytwarzania i dystrybucji ciepła.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii

Cel szczegółowy 2: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Cel szczegółowy 3: Lepsza jakość powietrza

Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii (OZE)

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 37 707 260 EUR

Działanie 4.2 Efektywność energetyczna

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 78 621 521 EUR

Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 208 030 372 EUR

Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku

W zakresie gospodarki wodnej, podjęte zostaną wszelkie działania związane z poprawą systemu zarządzania ryzykiem powodziowym na terenie województwa mazowieckiego.

W ramach gospodarki odpadami interwencja polegać będzie na poprawie efektywności systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie województwa mazowieckiego.

Ponadto, stwierdzono niewystarczające zaawansowanie techniczne i technologiczne regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, których moce przerobowe nie wystarczą do właściwego zagospodarowania całego strumienia odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Wsparcie w ramach kultury przyczyni się do zmiany jakościowej w odbiorze kultury, poprawy dostępu do zasobów kultury, wzmocnienia funkcji edukacyjnych i zwiększenia poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym.

Zasadniczym zadaniem w ramach obszaru przyrody jest wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej.

Cel szczegółowy 1: Efektywniejsze zapobieganie katastrofom naturalnym, w tym powodziom i minimalizowanie ich skutków

Cel szczegółowy 2: Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów na Mazowszu

Cel szczegółowy 3: Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu

Cel szczegółowy 4: Wzmocniona ochrona bioróżnorodności w regionie

Działanie 5.1 Dostosowanie do zmian klimatu

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 29 490 483 EUR

Działanie 5.2 Gospodarka odpadami

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 24 394 487 EUR

Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 35 718 340 EUR

Działanie 5.4 Ochrona bioróżnorodności

Łączna kwota możliwych do uzyskania środków: 1 839 256 EUR

Oficjalny serwis internetowy: www.funduszedlamazowska.eu

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020)

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich,

- poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych,
- poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie,
- odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,
- zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Pomoc finansowa ze środków Programu będzie skierowana głównie do sektora rolnego. Sektor ten jest szczególnie istotny z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i wymaga znacznego i odpowiednio ukierunkowanego wsparcia. Planowane w Programie instrumenty pomocy finansowej będą miały na celu przede wszystkim rozwój gospodarstw rolnych (modernizacja gospodarstw rolnych, restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych, premie dla młodych rolników, płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa rolne).

Program LIFE

Jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Program LIFE na lata 2014-2020 podzielono na dwa podprogramy: na rzecz środowiska oraz na rzecz klimatu. Obszary priorytetowe Programu przedstawiają się następująco:

Program na rzecz środowiska:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.

Program na rzecz klimatu:

- ograniczenie wpływu człowieka na klimat,
- dostosowanie się do skutków zmian klimatu,
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

Wśród pozostałych funduszy i programów, mogących stanowić źródło finansowania w ramach zadań związanych z ochroną środowiska, wymienić można m.in.:

- środki norweskie i EOG – Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (fundusze norweskie), w ramach których funkcjonują Programy Operacyjne: „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”, „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych”, „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.
- Bank Ochrony Środowiska – oferuje kredyty na rzecz inwestycji proekologicznych,
- Bank Gospodarstwa Krajowego – stanowi ważne ogniwo w zakresie finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, w tym rynku oszczędności energii.

10. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

10.1. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które ocenić można, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska. W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinien służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram wdrażania programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Tabela 26. Harmonogram wdrażania Programu ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Monitoring realizacji Programu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

	2017	2018	2019	2020	Itd.
Monitoring stanu środowiska		X		X	X
Monitoring polityki środowiskowej					
Mierniki efektywności Programu		X		X	
Ocena realizacji planu operacyjnego		X		X	
Raporty z realizacji Programu		X		X	
Ocena realizacji celów i kierunków działań				X	
Aktualizacja Programu ochrony środowiska				X	

Źródło: Opracowanie własne.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu ochrony środowiska winny obejmować:

- określenie stopnia wykonania poszczególnych działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Listę proponowanych wskaźników monitorowania dla gminy i miasta Wyszogród przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 27. Zestawienie wskaźników dla monitorowania osiągniętych celów dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Lp.	Wskaźniki	Jednostka miary
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
1	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.
2	Długość zmodernizowanych dróg gminnych/powiatowych	km
Zagrożenia hałasem		
1	Liczba przeprowadzonych kontroli emisji hałasów	szt.
2	Długość zmodernizowanych dróg gminnych/powiatowych	km
Pola elektromagnetyczne		
1	Liczba przeprowadzonych kontroli emisji pola elektromagnetycznego	szt.
Gospodarowanie wodami/gospodarka wodno - ściekowa		
1	Długość sieci kanalizacyjnej	km
2	Długość sieci wodociągowej	km
3	Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.
4	Liczba przyłączy wodociągowych	szt.
5	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.

6	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej	liczba osób
7	Liczba mieszkańców korzystająca z kanalizacji sanitarnej	liczba osób
Zasoby geologiczne		
1	Liczba uwzględnionych złóż w dokumentach planistycznych	szt.
Gleby		
1	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych	ha
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
1	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg
2	Osiągnięty poziom recyklingu	%
3	Poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	%
Zasoby przyrodnicze		
1	Lesistość gminy	%
2	Liczba form ochrony przyrody	szt.
Zagrożenia poważnymi awariami		
1	Liczba inwestycji w zakresie rozbudowy i modernizacji OSP gminnych wraz z nowoczesnym doposażeniem	szt.

Źródło: Opracowanie własne.

10.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska dla gminy i miasta Wyszogród zostaje przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Gminy i Miasta. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami (organizacjami) zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Za realizację programu odpowiedzialne są Władze Gminy i Miasta, które powinny wyznaczyć koordynatora wdrażania programu.

Taką rolę, w imieniu Burmistrza Gminy i Miasta Wyszogród, pełni osoba zajmująca stanowisko Specjalisty ds. ochrony środowiska i inwestycji współpracująca z pracownikami Urzędu Gminy i Miasta Wyszogród. Koordynator będzie współpracował ściśle z Radą Gminy i Miasta, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

W latach 2017-2020 koordynator wdrażania Programu co dwa lata oceniać będzie postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2020 r. nastąpi ewentualna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie wraz z analizą przyczyn tych rozbieżności.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania.

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić:

- poszczególne referaty Urzędu Gminy i Miasta Wyszogród,
- zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze,
- instytucje kontrolujące,
- organizacje pozarządowe,
- rolników,
- nauczycieli,
- mieszkańców
- innych.

Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu. Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami i miastami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę międzygminną, np. w zakresie gospodarki odpadami. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

Aktywność społeczna wspierana jest również poprzez niezależną prasę ekologiczną, różnorodne wydawnictwa, programy telewizyjne, akcje edukacyjne i promocyjne oraz internet. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (ustawa prawo ochrony środowiska oraz ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

SPIS TABEL

TABELA 1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD STAN NA 2014 R.	24
TABELA 2. WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	26
TABELA 3. PODMIOTY WG PKD 2007 I RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	28
TABELA 4. WYNIKOWE KLASY DLA STREFY MAZOWIECKIEJ W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2016 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA.	30
TABELA 5. WYNIKOWE KLASY STREFY MAZOWIECKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2016 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN.	31
TABELA 6. ŚREDNI DOBOWY RUCH POJAZDÓW NA TERENIE DRÓG TRANZYTOWYCH PRZEBIEGAJĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	36
TABELA 7. OCENA JCWP NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD W ROKU 2015 R.	40
TABELA 8. WYZNACZONE CELE ŚRODOWISKOWE DLA JCWP NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	41
TABELA 9. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 47.	42
TABELA 10. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 48.	43
TABELA 11. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 64.	44
TABELA 12. OCENA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD. ...	45
TABELA 13. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD (STAN NA 31.12.2015 R.).	47
TABELA 14. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD (STAN NA 31.12.2015 R.).	47
TABELA 15. ZŁOŻA KOPALIN NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	50
TABELA 16. KLASY BONITACYJNE GLEB GRUNTÓW ORNYCH.	53
TABELA 17. ISTNIEJĄCE REGIONALNE KOMPOSTOWNIE ODPADÓW ZIELONYCH I INNYCH ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI ZBIERANYCH SELEKTYWNIEM W REGIONIE ZACHODNIM.	57
TABELA 18. ISTNIEJĄCE REGIONALNE SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH W REGIONIE ZACHODNIM. .	58
TABELA 19. ZASTĘPCZE INSTALACJE DO MECHANICZNO – BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW NA TERENIE REGIONU ZACHODNIEGO.	58

TABELA 20. ZASTĘPCZE KOMPOSTOWNIE ODPADÓW ZIELONYCH I BIOODPADÓW NA TERENIE REGIONU ZACHODNIEGO.	58
TABELA 21. ZASTĘPCZE SKŁADOWISKA ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE NA TERENIE REGIONU ZACHODNIEGO.	58
TABELA 22. UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	61
TABELA 23. STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	66
TABELA 24. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, KIERUNKI INTERWENCJI, ZADANIA.	72
TABELA 25. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH ORAZ ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.	79
TABELA 26. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	91
TABELA 27. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW DLA MONITOROWANIA OSIĄGANÝCH CELÓW DLA GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	92

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. GRANICE ADMINISTRACYJNE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	23
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	25
RYSUNEK 4. LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE GMINY WYSZOGRÓD.	39
RYSUNEK 5. LOKALIZACJA JCWPD NR 47.	43
RYSUNEK 6. LOKALIZACJA JCWPD NR 48.	43
RYSUNEK 7. LOKALIZACJA JCWPD NR 64.	44
RYSUNEK 8. LOKALIZACJA OSUWISK I TERENÓW ZAGROŻONYCH OSUWISKAMI NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	51
RYSUNEK 9. KOMPLEKSY ROLNICZEJ PRZYDATNOŚCI GLEB NA TERENIE GMINY WYSZOGRÓD.	53
RYSUNEK 10. PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA REGIONY GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.	56
RYSUNEK 11. ZACHODNI REGION GOSPODARKI ODPADAMI.	57
RYSUNEK 12. NADWIŚLAŃSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ORAZ REZERWATY NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD.	62
RYSUNEK 13. USYTUOWANIE OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU PŁOCKIEGO.	64

SPIS WYRESÓW

WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD W LATACH 2010 – 2016.	26
WYKRES 2. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD W LATACH 2010 – 2016.	27
WYKRES 3. MASA ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD W ROKU 2015.	59